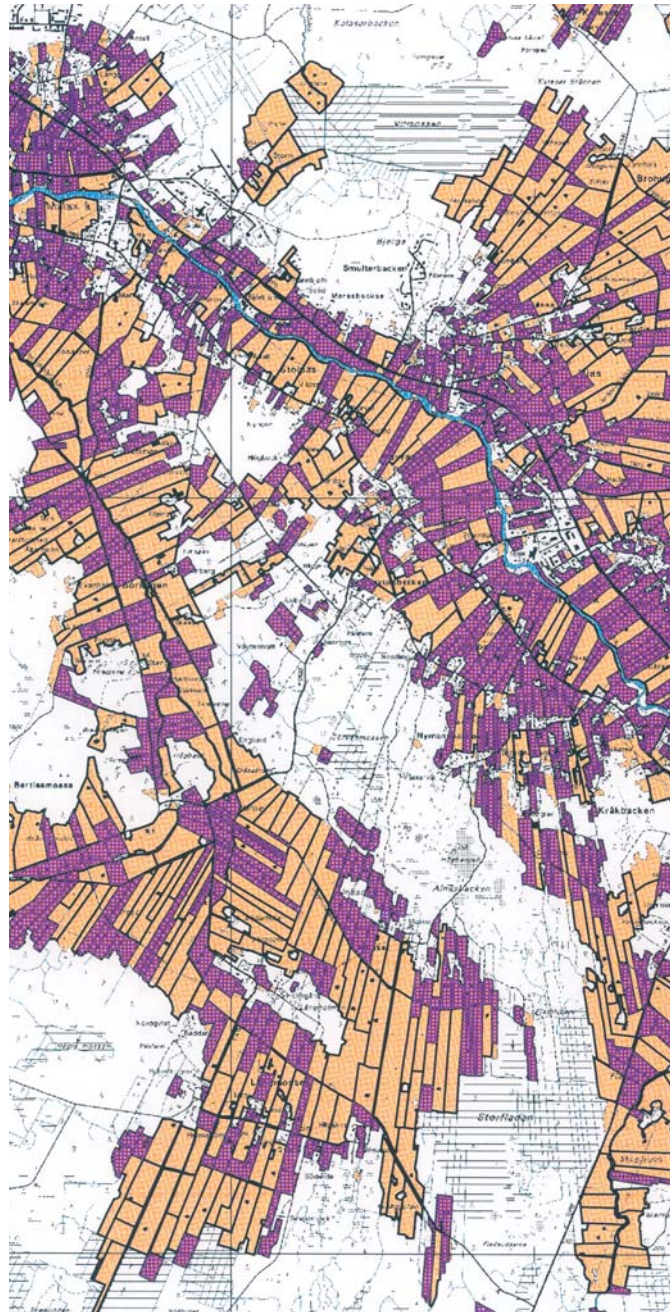

BEHOVET AV ÄGOREGLERING AV ÅKERMARK i Finland och möjligheterna därtill

Väinö Ylikangas

LANTMÄTERIVERKET

www.maanmittauslaitos.fi

BEHOVET AV ÄGOREGLERING AV ÅKERMARK

i Finland och möjligheterna därtill

Väinö Ylikangas

Rapport om en landskapsundersökning som utfördes åren 2002–2003 med temat åkermarkens nuvarande ägostrukturer och moderniseringen av ägostrukturerna i olika delar av landet

ISSN 1236-5084
ISBN 951-48-0181-4

LANTMÄTERIVERKET
Semaforbron 12 C
PB 84
00521 Helsingfors
Tel. 0205 41 121
www.maanmittauslaitos.fi

Presentationsblad

Författare					
LANTMÄTERIVERKET. Väinö Ylikangas					
Publikationens namn					
<i>Behovet av ägoreglering av åkermark i Finland och möjligheterna därtill</i>					
Utgivare					
Lantmäteriverket					
Uppdragsgivare och datum					
Lantmäteriverket. Centralförvaltningen/Arvo Kokkonen; våren 2002					
Förläggare			Publikationsseriens namn och nummer		
Lantmäteriverket			Lantmäteriverkets publikationer nr 95		
Utgivningsår	Sidoantal	ISBN	ISSN	Språk	Pris
2004	24 + bilagor	951-48-0181-4	1236-5084	svenska	—
Distributör					
Lantmäteriverket; Centralförvaltningen					
Nyckelord					
<i>Landsbygden, jordbruk, ägostruktur, ägoreglering, kundorientering, behovsutredning</i>					
Sammandrag					
<p>En efterfrågan på kundorienterade ägoregleringstjänster har uppstått i Österbotten. Tjänsterna står i samklang med Lantmäteriverkets ägoregleringsstrategi för 2002–2006. I slutet av år 2003 omfattade den kundorienterade ägoregleringsverksamheten Södra och Mellersta Österbotten, samt redan omkring 3 500 markägare och nästan 40 000 åkerhektar i de österbottniska landskapen.</p> <p>År 2002 började man även presentera den kundorienterade ägoregleringen i andra landskap. Representanterna för de regionala utvecklingsmyndigheterna och producentorganisationerna i samtliga landskap (Åland behandlas separat vid ett senare tillfälle) ansåg att frågan om ägoregleringen vara viktig och aktuell samt att valet av åkerområdena till det mest angelägna granskningsobjektet var lyckat. Ett beslut om att fortsätta diskussioner skulle hållas fattades därför och för att få ett underlag för diskussionerna utredde Lantmäteriverket de nuvarande ägostrukturerna för åkermarkens del i 2–4 kommuner per landskap, d.v.s. i sammanlagt 68 kommuner, och sammanställde dessutom en översikt över hur markanvändningsstrukturerna beskrivs i de regionala utvecklingsprogrammen och vilka mål som uppställts. Rapporten innehåller sammandrag av resultaten och bedömningar som grundar sig på resultaten separat för varje kommun och landskap.</p> <p>Enligt rapporten är det faktum att åkermarkens ägostruktur är splittrad i vårt land inte en bestående naturbetingad nackdel jämförbar med klimatförhållandena, utan en omständighet som kan åtgärdas. Behov av förändringar och möjligheter därtill föreligger allmänt i stora delar av landet och även i övrigt för enskilda gårdars del och i enskilda fall. Lantmäteriverket bör därför sörja för att de kundorienterade ägoregleringstjänsterna finns att få på lika grunder och också är i bruk i hela landet. Tjänsterna har för detta ändamål beskrivits kort i föreliggande rapport. Det är upp till kunderna själva att besluta om de vill utnyttja dessa tjänster eller om de nöjer sig med den nuvarande situationen utan desto mera undersökningar. I rapporten betonas det att man inte i någon del av landet bör försumma möjligheten att skaffa ytterligare information om ägostrukturerna och ägoregleringen.</p>					
Övriga uppgifter					
Lantmäteriverkets centralförvaltning och ledningsgruppen godkände rapporten i april 2004.					

INNEHÅLL

FÖRORD	7
I. UTREDNINGAR OCH BEDÖMNINGAR	
1.1 Hur såg arbetsfältet ut?.....	8
1.2 Utredningar och bedömningar.....	9
1.2.1 Åkermarkens nuvarande ägostruktur.....	9
1.2.2 Behovet av en reform av åkermarkens ägostruktur.....	11
1.2.3 Möjligheterna till att modernisera åkermarkens ägostruktur.....	13
1.3 Behovet av ägoreglering.....	16
2. ÄGOREGLERINGSVERKSAMHETEN OCH LÄGET VID ÅRSSKIFTET 2003–2004	
2.1 Verksamhetsramar.....	18
2.2 Beredskapet på fältet.....	18
2.3 Tjänster.....	18
2.4 Läget i hela landet och i landskapen.....	19
2.5 Utvecklingsbehov.....	21
3. REKOMMENDATIONER	24
BILAGA 1	25
Ett exempel på en utskrift från statistikkörningen (Vittis)	
BILAGA 2	26
Exempel på en temakarta	
BILAGA 3	27
Sammanställd statistik över åkermarkens ägostruktur per gårdsstorleksklass	

Syftet med ägoregleringsverksamheten är att sörja för att fastighetsstrukturerna är ändamålsenliga och att de medel som står till buds vid modernisering av fastighetsstrukturerna är tidsenliga och också används där de behövs. För ägoregleringsverksamheten svarar enligt lag Lantmäteriverket.

Tidigare har Lantmäteriverket skött uppgiften på så sätt att det till och med på initiativ av en enda markägare har inlett projekteringen av de önskade ändringarna i fastighetsstrukturen och vid behov genomfört de projekterade ändringarna på en gång inom ett så stort område som myndigheterna har ansett vara möjligt och ändamålsenligt. Verksamheten har givit goda resultat, men har också väckt stort motstånd.

Nu erbjuder Lantmäteriverket också ägoreglering med ett kundorienterat perspektiv utöver den ovan beskrivna. Detta innebär att kunderna inom lagens gränser kan använda ägoregleringen för att få önskade strukturändringar behandlade och genomförda. Utvecklingen av den kundorienterade ägoregleringen och testningen av den inleddes i början av 1990-talet i de österbottniska landskapen. I slutet av år 2003 omfattades redan omkring 3 500 österbottniska markägare av denna verksamhet.

Med stöd av erfarenheterna från Österbotten informerade Lantmäteriverket de övriga landskapen om möjligheten åren 2002–2003. Mottagandet har varit gott. Den splittrade by- och ägostrukturen som har sitt ursprung i en kultur där hackan och hästen var de viktigaste redskapen och som tjänade som mest över 330 000 jordbruks behov har allmänt upplevts som otidsenlig. Man har önskat mer information och konkret sådan om landsbygdens nuvarande region- och ägostrukturer samt om behoven av att modernisera dem och möjligheterna därtill. Vid sidan om denna huvudfråga har

man också varit intresserad av förutsättningarna för ett regionalt samarbete över sektorgränserna, där markägarna och myndigheterna gemensamt utreder lokala och samhälleliga behov av att utveckla markanvändningsstrukturerna.

I denna rapport redovisas inledningsvis de utredningar som gjordes åren 2002–2003 om åkermarkens nuvarande ägostruktur, inklusive bedömningar av möjligheterna till strukturförbättringar, i avsikt att göra frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen känd; därefter beskrivs läget inom verksamheten i början av år 2004; och sist presenteras slutsatser och rekommendationer om fortsatta åtgärder separat för varje landskap och kommun. Målet är att medverka till att landsbygdens regionstrukturer och ägostrukturerna för åkermarkens del tas upp i den landsbygds- och jordbrukspolitiska diskussionen samt att markägarna, deras intresseorganisationer och regionala utvecklingsmyndigheter tar ansvar för landsbygdens region- och ägostrukturer. Verktygen därtill kan Lantmäteriverket erbjuda, medan viljan till förändring finns i bästa fall hos kunderna, som också bör ges rätten är att ställa upp målen.

Varmt tack till Lantmäteriverket för ett intressant arbete och en god arbetsmiljö samt för det stöd jag erhållit. Stort tack också till den vida kretsen av kunder, samarbetspartners och kollegor för ett rikt och konstruktivt samarbete. Ett speciellt stort tack till *Sakari Ängeslevä*, *Guy Grannabba* och *Arvo Kokkonen* för vår gemensamma forskningsresa som var lång och djupgående.

Karleby i februari 2004

Väinö Ylikangas

I. UTREDNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

I.1 Hur såg arbetsfältet ut?

Lantmäteriverket sammankallade åren 2002–2003 alla parter med en central roll inom regional utveckling skiljt för varje landskap för att diskutera region- och ägostrukturerna inom var och ens verksamhetsområde samt utreda eventuella behov av förbättringar. Sammankomsten väckte intresse och i samband med diskussionerna framkom det att frågan ansågs vara aktuell och av betydelse. Som de mest angelägna arbetsfälten utpekades åkerområdena och möjligheterna till att bättre jämka samman lokala behov med markanvändning som tjäna samhället i stort. Man kom överens om att Lantmäteriverket skall låta sammanställa en översikt över vilka mål landskapen har uppställt för landsbygden och primärproduktionen samt över åkermarkens nuvarande ägostrukturer och att man därefter skall samlas på nytt för att diskutera fortsättningen.

Representanterna för landskapen valde 2–4 kommuner per landskap för att företräda olika slags förhållanden. De utvalda kommunerna kännetecknades av ägostrukturer typiska för åkermarken i landskapet ifråga. Avsikten var inte att lyfta fram problemområden utan att genom urval skapa en representativ bild av förhållandena i de olika landskapen och landet i sin helhet vad ägostrukturerna beträffar. I de utvalda kommunerna skulle dock jordbruket ha en betydelsefull roll. Sammanlagt valdes 68 kommuner (bild 1). I dessa kommuner utredde Lantmäteriverket följande sakförhållanden med hjälp av det åkerskiftesregister som ingår i jord- och skogsbruksministeriets informationstjänst:

- 1) Beträffande egentliga cap-stödsberättigade åkrar som besitts av aktiva jordbruk inom hemkommunen (statistikkörning 1)
 - a) den totala arealen, basskiftesindelningen och antalet arrenden
 - b) antalet driftsenheter och storleksfördelningen
 - c) antalet basskiften sammanlagt, medelstorleken, storleksfördelningen och avståndsfördelningen mätt fågelvägen från driftscentra
 - d) medelstorleken av basskiften belägna på olika avstånd.
- 2) Samma statistik separat för noggrannare analys
 - a) för sju gårdsstorleksklasser (statistikkörning 2) och
 - b) för fyra enskilda driftsenheter slumpmässigt utvalda i respektive

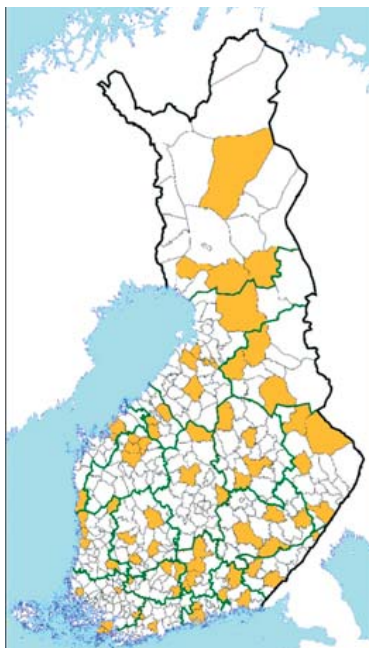

Bild 1. Kommuner som utredningen av åkermarkens ägostrukturer omfattade.

kommun (statistikkörning 3).

Statistikkörningen utfördes med Lantmäteriverkets informationssystem JAKO. Vilken uppgift som helst som statistikförts med systemet kan åskådliggöras genom en temakarta i färg. För detta ändamål skrevs temakartor ut och följande uppgifter för respektive kommun inkluderades:

- a) samtliga åkrar, åkrar som återstod efter avgränsningarna och basskiftesindelningen för de återstående åkrarna som utredningen omfattade
- b) basskiften under 2 hektar
- c) arrenderade basskiften
- d) basskiften för driftsenheter omfattande över 30 åkerhektar
- e) basskiften för fyra slumpmässigt utvalda, enskilda driftsenheter.

Statistikkörningarna 1–3 genererade sammanlagt 11 utskrifter i storlek A4 per kommun. En utskrift har bifogats som exempel (bilaga 1). Sammanlagt erhöles således 748 sidor utskrifter med statistik. Temakartorna skrevs i regel ut på så sätt att kommunen i sin helhet eller en driftsenhet fick rum på ett blad. Kartorna över kommunerna med den största arealen skrevs emellertid ut i två delar för att skalan skulle förbli läsbar. Utredningen genererade sammanlagt inemot 700 kartblad. Ett kartblad har bifogats som exempel (bilaga 2). Kartbladens storlek varierar mellan A4 och A0 och skalorna mellan 1:15 000 och 1:75 000.

I varje landskap anordnades därefter en separat sammankomst till vilken representanter för de regionala utvecklingsmyndigheterna, producent- och rådgivningsorganisationer samt de utvalda kommunerna hade inbjudits. Statistik- och kartmaterialet presenterades på dessa sammankomster. I samband med de anslutande diskussionerna framförde deltagarna synpunkter om huruvida resultaten var representativa, vilka implikationer resultaten hade för jordbruksnäringen inom landskapet ifråga och de regionala utvecklingsprogrammen samt vilka fortsatta åtgärder borde vidtas. I samtliga landskap var man av den åsikten att utredningen gav en tillräcklig och adekvat bild av läget med tanke på målet att göra frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen känd. Dessutom ansåg man att det är befogat att sprida information om ägostrukturerna och ägoregleringen i

landskapen och att på så sätt öka kännedomen om dem.

På grund av dess omfattning är det inte möjligt att presentera utredningsmaterialet i sin helhet i en rapport av föreliggande slag, inte ens i form av bilagor. Materialet existerar likväl och utlämnas (*guy.grannabba@maanmittauslaitos.fi*) för presentationsändamål i enlighet med tillståndsvillkoren. Det omedelbara målet var att skapa en allmän bild av åkermarkens nuvarande ägostruktur och tillämpligheten av ägoregleringsmetoderna i olika delar av landet. Målet uppnåddes och resultatet beskrivs nedan.

1.2 Utredningar och bedömningar

1.2.1 Åkermarkens nuvarande ägostruktur

Utredningen omfattar med ovan nämnda avgränsningar samtliga jordbruk i kommunerna och de basskiften som jordbruken besitter i hemkommunen och som är införda i åkerskiftesregistret. Utanför statistikundersökningen faller de basskiften som jordbruken besitter utanför hemkommunen, åkrar som tagits ur produktion och åkrar som inte berättigar till cap-stöd på grund av röjning eller annan liknande orsak. Dessa är dock avbildade som terrängformationer på tematkartorna. Sammandragen över de enskilda landskapen grundar sig uteslutande på uppgifter om de utvalda kommunerna.

För att förbättra användbarheten har så mycket detaljinformation som möjligt fogats i tabellerna nedan ur grundstatistiken trots att tabellernas läsbarhet försämrats något som följd. Med samma intention har alla bedömningar, kommentarer, slutsatser och rekommendationer nedtecknats i form av inlägg avsedda att ge impulser snarare än i form av slutliga ställningstaganden.

Åkermarkens ägostruktur per kommun och landskap

Tabell 1. Åkermarkens ägostruktur per kommun. (Cap-stödsberättigade åkrar som nyttjas av aktiva jordbruk inom hemkommunen.)

Landskap/ kommun	Åker- areal ha	Ar- rende %	Medelstorl., ha		% av skiftena		Skift- enas medel- avst. km
			Gård	Skifte	< 2 ha	> 5 ha	
Nyland (02)							
Sammatti	1 038	26,1	25,3	2,33	55,8	11,9	1,1
Sjundeå	5 897	26,0	43,0	4,25	47,4	24,7	1,3
Östra Nyland (02)							
Askola	6 782	21,7	34,6	3,27	50,9	21,1	1,4
Borgå	12 837	31,5	35,9	2,96	53,9	16,5	1,7
Egentliga Finland (02)							
Dragsfjärd	1 337	19,0	32,6	2,46	61,5	11,2	1,5
Kimito	7 155	10,9	40,2	3,13	52,2	18,8	1,3
Västankfjärd	1 103	24,5	38,0	2,11	65,3	9,4	1,4
Mellilä	5 215	11,0	41,1	4,75	35,9	32,5	1,2
Suomusjärvi	2 203	25,0	29,8	2,65	54,0	13,5	1,3
Vemo	5 410	20,0	32,0	2,37	62,1	12,6	1,4
Satakunta (02)							
Vittis	11 894	22,4	30,7	3,16	50,2	19,3	1,7

Karvia	7 082	26,5	24,2	2,21	58,9	8,2	1,6
Sastmola	2 835	19,1	24,0	1,38	79,6	3,0	1,8
Björneborg	9 294	47,9	32,4	2,39	62,6	12,0	1,8
Egentliga Tavastland (02)							
Hauho	6 228	29,8	29,4	2,57	57,2	13,0	1,6
Hausjärvi	10 881	23,8	43,9	4,37	39,4	30,0	1,6
Humppila	5 417	14,2	34,3	3,76	42,1	27,0	1,2
Lampis	8 354	26,7	27,8	2,58	60,3	14,4	1,8
Päijänne-Tavastland (02)							
Asikkala	7 673	28,4	27,8	2,44	60,3	12,2	1,6
Hollola	10 199	25,6	35,4	3,72	45,7	24,4	1,6
Kärkölä	8 115	20,8	40,6	4,05	42,3	25,5	1,3
Sysmä	7 458	23,9	30,0	2,13	65,3	10,4	1,6
Birkaland (02)							
Tavaskyro	9 026	27,2	29,0	2,41	59,4	12,1	1,7
Kangasala	4 939	39,7	32,9	2,11	67,3	9,0	1,4
Ruovesi	5 538	39,3	28,5	2,33	61,9	11,8	1,7
Vesilax	5 331	29,6	26,5	2,15	66,3	10,3	1,4
Kymmenedalen (02)							
Elimä	14 732	16,6	33,1	4,48	32,9	33,7	1,4
Valkeala	9 860	25,8	27,9	2,56	56,6	12,6	1,6
Veckelax	6 800	32,8	23,9	1,74	71,3	5,4	1,4
Södra Karelen (02)							
Villmanstrand	11 391	31,7	25,3	1,98	65,1	6,9	1,5
Saaris	3 827	30,0	27,0	2,52	57,7	13,4	1,3
Savitaipale	4 077	32,8	24,6	1,63	73,2	3,9	1,3
Södra Savolax (02)							
Kerimäki	3 396	27,9	17,7	1,92	67,3	6,2	2,2
S:t Michel	7 083	30,8	18,3	1,49	76,0	2,5	1,5
Puumala	2 003	30,5	15,4	1,41	77,9	1,8	2,4
Rantasalmi	6 009	30,3	24,2	2,18	60,6	8,3	2,3
Norra Savolax (02)							
Kiuruvesi	17 269	26,6	32,1	2,59	56,4	13,9	1,7
Kuopio	5 352	35,4	22,8	2,02	65,2	7,3	1,6
Lapinlax	8 052	14,5	29,1	2,72	54,0	15,3	1,3
Suonenjoki	3 778	33,1	18,9	2,18	60,5	8,1	1,3
Norra Karelen (02)							
Kides	7 873	28,8	22,1	1,92	67,5	6,8	1,3
Lieksa	6 829	28,6	27,9	2,20	63,0	10,4	1,8
Nurmes	5 547	29,6	26,5	1,97	66,7	8,1	1,6
Polvijärvi	8 091	32,3	25,8	2,38	59,1	11,2	1,8
Mellersta Finland (03)							
Pihtipudas	6 930	39,4	32,5	2,42	57,1	11,9	2,2
Saarijärvi	7 049	27,2	23,0	1,96	67,1	8,3	1,8
Hankasalmi	6 274	27,7	23,8	2,03	64,6	7,8	1,4
Södra Österbotten (02)							
Kauhava	12 448	28,7	31,3	2,28	59,2	9,3	2,3
Lappo	18 772	24,7	26,1	2,21	59,3	8,7	2,4
Kortesjärvi	5 713	25,4	23,8	1,74	71,4	4,9	1,7
Lappajärvi	5 470	35,2	22,0	1,55	74,6	2,9	2,9
Österbotten (01)							
Kristinestad	9 224	32,9	20,1	1,75	70,9	5,3	2,5
Oravais	4 101	23,4	23,7	1,84	67,4	5,7	2,0
Nykarleby	12 344	26,2	23,9	2,02	64,0	7,9	1,9
Mellersta Österbotten (03)							
Kaustby	4 852	30,4	23,2	1,85	68,3	6,2	1,4
Toholampi	7 806	25,0	31,9	3,10	47,9	18,1	1,4
Vetil	5 294	34,0	27,0	1,98	64,5	7,4	2,0
Norra Österbotten (02)							
Haapavesi	8 945	31,6	34,1	2,61	55,0	13,4	1,9
Limingo	7 095	28,7	40,8	3,85	40,7	26,8	1,9
Pudasjärvi	3 376	36,4	18,2	1,75	70,7	6,8	1,5
Ruukki	10 984	20,7	43,1	2,87	52,7	17,2	1,6
Kajanaland (02)							
Puolango	1 675	29,4	21,8	1,45	78,1	3,5	2,1
Sotkamo	6 946	39,9	24,0	1,65	73,3	4,7	2,3
Vaala	5 455	27,8	39,8	3,17	51,6	19,3	1,9
Lappland (02)							
Posio	3 434	27,0	19,7	1,70	71,4	5,4	1,5
Ranua	4 048	27,4	22,9	2,30	59,2	11,6	2,5
Sodankylä	2 692	31,9	12,3	1,63	72,1	5,4	1,9
Tervola	4 113	35,0	29,6	2,03	65,3	8,9	1,9

Källmaterial: JSM/Tike; Lantbruksregister 2001–2003. Tal i parentes efter landskapets namn indikerar från vilket år det material som statistiken grundar sig på är.

Tabell 2. Åkermarkens ägostruktur per landskap enligt resultaten för urvalskommunerna. (Cap-stödsberättigade åkrar som nyttjas av aktiva jordbruk inom hemkommunen.)

Landskap	Medelst., ha		% av skiftena		Avstånd, km
	gård	skifte	< 2 ha	> 5 ha	
Södra Savolax	19,3	1,73	75,0	4,6	2,2
Österbotten	22,3	1,89	67,2	6,5	2,1
Lappland	20,2	1,91	67,0	7,8	2,1
Södra Karelen	25,5	1,97	66,0	7,1	1,4
Kajanaland	28,0	1,99	68,8	8,0	2,4
Södra Österbotten	27,3	2,04	63,6	7,3	2,3
Norra Karelen	25,2	2,11	64,2	9,0	1,7
Mellersta Finland	25,5	2,12	63,3	9,2	1,7
Birkaland	29,0	2,27	63,2	11,0	1,5
Mellersta Österbotten	27,6	2,29	60,3	10,4	1,6
Satakunta	28,6	2,41	60,8	11,7	1,8
Norra Savolax	27,1	2,46	58,1	12,1	1,5
Norra Österbotten	34,7	2,75	54,6	15,8	1,8
Kymmenedalen	29,0	2,83	54,7	16,3	1,5
Päijänne-Tavastland	33,0	2,93	55,1	16,9	1,5
Egentliga Finland	36,3	2,96	54,6	17,1	1,3
Östra Nyland	35,4	3,05	52,9	18,0	2,4
Egentliga Tavastland	33,6	3,21	51,4	20,0	1,8
Nyland	39,0	3,77	49,5	21,6	1,5

Källmaterial: JSM/Tike; Lantbruksregister 2001–2003.

På basis av tabellerna 1 och 2 kan man till exempel fastställa att gårds- och ägostrukturen är mycket lika i kommuner som *Hankasalmi*, *Lappo* och *Rantasalmi* trots att dessa skiljer sig rätt mycket till sina naturliga förhållanden, och att jordbruken i *Kiuruvesi* och *Lapinlax* är konkurrenskraftiga till sina ägostrukturer med till exempel jordbruken i Nystadsregionen. Det kan också konstateras att skiftenas medelstorlek varierar avsevärt från kommun till kommun och från landskap till landskap, men dock inte mer än så att så gott som vart andra basskifte understiger 2 hektar inom de områden som uppvisar den mest gynnsamma ägostrukturen och till och med tre av fyra basskiften inom områden med mindre gynnsam ägostruktur.

Materialet tyder således på att de ägostrukturer som kännetecknar åkermarken i vårt land hänger mindre samman med områdenas naturliga förutsättningar än med hur bosättningen har utvecklats och marken fördelats historiskt sett inom dessa områden. De nuvarande ägostrukturerna är med andra ord ett resultat av människornas egna val och åtgärder. Det faktum att åkerskiftena är splittrade och små kan därför inte betraktas som en bestående naturbetingad nackdel jämförbar med klimatet utan som en omständighet som kan ändras vid behov och om så önskas.

Åkermarkens ägostruktur enligt gårdsstorleksklassen

Liknande statistik som den som sammanställdes för kommunerna i sin helhet kördes separat för gårdar under

5 hektar och vidare för gårdar på 5–10 hektar, 10–20 hektar, 20–30 hektar, 30–40 hektar, 40–50 hektar och över 50 hektar. De sammanställda uppgifterna över resultaten från denna statistikkörning har bifogats (*bilaga 3*). Med hjälp av materialet indelat enligt gårdarnas storlek utreddes antalet gårdar, skiftesstorleken, skiftenas avstånd och antalet arrenden.

• Antalet gårdar

I så gott som alla kommuner som undersöktes kunde det fastställas att gårdar på 10–20 hektar dominerade. I riktning bort från denna topp minskar antalet gårdar i regel åt båda hållen tills en ny stegring sker i storleksklassen för gårdar över 50 hektar (*bild 2*). Undantag utgör den stora andelen gårdar under 5 hektar i 12 kommuner (*Tervola, Pudasjärvi, Suonenjoki, Kristinestad, Kangasala, Björneborg, Kuopio, S:t Michel, Kerimäki, Puumala, Polvijärvi* och *Sjundeå*) och avsaknaden av en andra topp i 13 kommuner (*Posio, Ranua, Pudasjärvi, Kides, Hankasalmi, Kaustby, Toholampi, Vetil, Lappajärvi, Oravais, Puumala, Savitaipale, Karvia*).

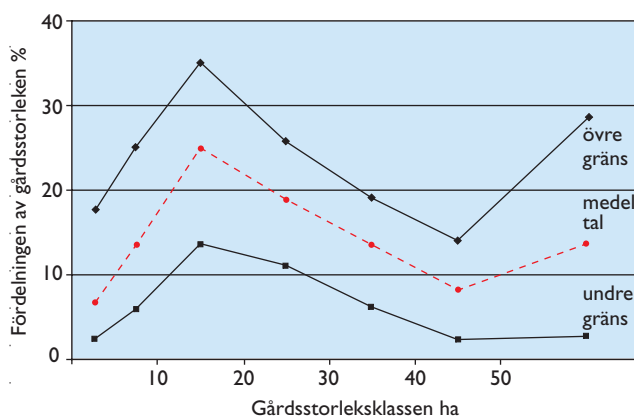

Bild 2. Antalet gårdar enligt gårdsstorleksklassen.

I samtliga kommuner finns gårdar av olika storlekar. Linjen markerad medeltal på bild 2 anger medeltalen för de olika kommunernas procentandelar i varje storleksklass. Den övre och undre gränsen indikerar i form av ett medeltal av fem extremvärden inom vilka gränser de relativa antalen gårdar av olika storlek varierar inom olika kommuner. Oberoende av den stora variationsbredden och ovan nämnda avvikelser stöder materialet det antagandet att den kraftiga minskningen av antalet gårdar (från över 330 000 till drygt 72 000) och den därav följande ökningen av enhetsstorleken inte har lett till en genomgripande omvandling av gårdarnas strukturer. De små gårdsstorleksklasserna dominerar fortfarande numerärt och fördelningen av gårdarna är fortfarande relativt homogen i landet i sin helhet oberoende av skillnaderna i de naturliga förhållandena.

• Skiftesstorleken

I samtliga urvalskommuner är den genomsnittliga skiftes-

storleken (bild 3) klart minst i klassen för gårdar under 5 hektar och ökar sedan snabbt fram till klassen för gårdar på 20–30 hektar. Därefter varierar förändringen i de olika kommunerna.

I en del kommuner avstannar ökningen av skiftesstorleken praktiskt taget helt och hållet (*Posio, Tervola, Puolango, Sotkamo, Nurmes, Kaustby, Toholampi, Vetil, Kauhava, Korttesjärvi, Lappajärvi, Kristinestad, Nykarleby, S:t Michel, Puumala, Rantasalmi, Villmanstrand, Fredrikshamn, Asikkala, Hauho, Karvia, Sastmola, Sammatti, Västanfjärd* och *Suomusjärvi*).

I andra kommuner ökar skiftesstorleken tämligen jämnt fram till klassen för de största gårdarna (*Ranua, Haapavesi, Ruukki, Kides, Lieksa, Polvijärvi, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlax, Suonenjoki, Hankasalmi, Pihtipudas, Saarijärvi, Lappo, Oravais, Kerimäki, Savitaipale, Valkeala, Sysmä, Lampis, Tavastkyro, Kangasala, Ruovesi, Vesilax, Vittis, Björneborg, Borgå, Mellilä* och *Vemo*).

Den tredje gruppen består av kommuner i vilka skiftesstorleken i den största storleksklassen för gårdarna ökar brant och därtill avsevärt överstiger medeltalet för kommunen (*Sodankylä, Limingo, Pudasjärvi, Vaala, Saaris, Elimä, Hollola, Kärkölä, Hausjärvi, Humppila, Sjundeå, Askola, Dragsfjärd* och *Kimito*).

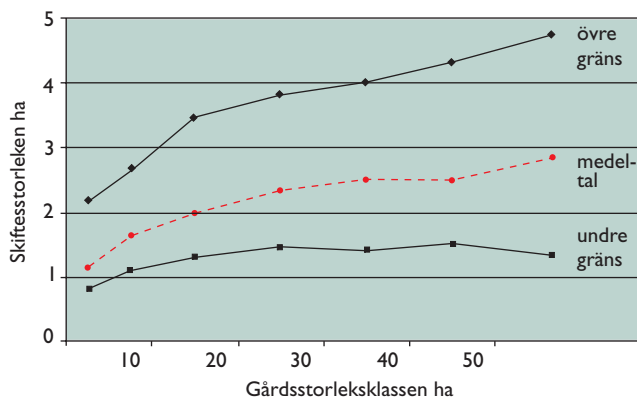

Bild 3. Skiftenas medelstorlek enligt gårdstorleksklasserna.

Den övre och undre gränsen på bilden visar variationsbredden för skiftesstorleken i respektive gårdstorleksklass i form av ett medeltal av fem extremvärden. Linjen markerad medeltal indikerar medeltalet för basskiftenas medelstorlek i kommunerna i respektive klass.

I de kommuner som hör till den första gruppen har sannolikt en kraftig ökning av gårdarnas storlek skett och orsaken är främst att medelstora gårdar och mindre gårdar har lagts ned och att de tilläggs-skiften som uppstått varit mindre än genomsnittet. I den andra gruppen har ökningen av gårdarnas storlek varit antingen obetydlig eller baserat sig jämnt på skiften av alla storlekar. I den sista gruppen förefaller det åter som om huvuddelen av alla åkrar sedan gammalt har tillhört stora gårdar och ingått i stora skiften. I dessa kommuner är skiftesstorleken för de övriga gårdarnas del, d.v.s. gårdar under 40

hektar, sålunda i regel mindre än vad den genomsnittliga skiftesstorleken i kommunen ger anledning att anta!

• Medelavstånd

Medelavståndet från skiftena till driftscentra (NB fågelvägen) ökar i allmänhet parallellt med gårdstorleken. Den kraftigaste ökningen sker i de största gårdstorleksklasserna. Undantag utgör de kommuner som i föregående punkt inbegripits i den sista gruppen och som fransett *Sodankylä* och *Pudasjärvi* dessutom uppvisar de kortaste medelavstånden. Andra kommuner med anmärkningsvärt korta medelavstånd är *Ruukki, Limingo, Kangasala, Vittis, Kiuruvesi, Fredrikshamn, Västanfjärd, Vemo, Suomusjärvi, Sammatti, Oravais, Nykarleby, Toholampi* och *Lapinlax*.

På basis av materialet över enskilda gårdar (statistikkörning 3) torde framför allt det stora antalet "herrgårdslignande" gårdar som kännetecknas av att de är exceptionellt intakta och sammanhängande förklara varför ägostrukturen är mer koncentrerad i södra Finland än annanstans i landet.

• Arrendering

Vid en granskning och uppskattning med ögonmått tyder inget på att några allmänna principer vore förbundna med antalet arrenden vad ägostrukturer eller moderniseringsbehov beträffar (bild 4). Andelen arrenden i de mindre gårdstorleksklasserna är anmärkningsvärt stor och ökar tämligen jämnt och i samtliga kommuner parallellt med gårdstorleken efter svackan i den andra och tredje storleksklassen. Av de variationsgränser som märkts ut på bilden kan man sluta sig till att antalet arrenden varierar anmärkningsvärt från kommun till kommun och i olika delar av landet. Sannolikt är den låga arrenderingsprocenten mest utmärkande för de områden som uppvisar den bästa ägostrukturen!

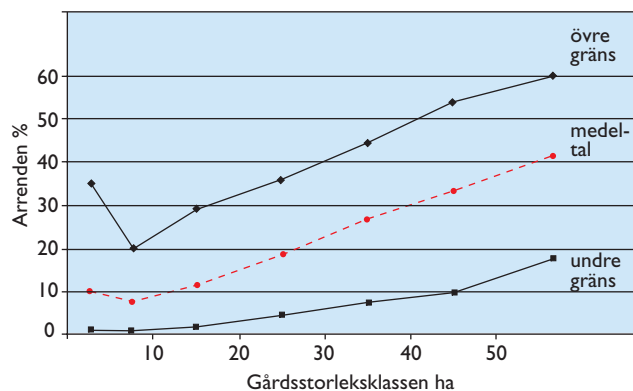

Bild 4. Antalet arrenden enligt gårdstorleksklassen.

1.2.2 Behovet av en reform av åkermarkens ägostruktur

Åkermarkens ägostruktur inverkar på jordbrukens val

i frågor som produktionsinriktning, organisering av produktionen, produktionens omfattning och produktionsteknologi, samt på produktionskostnaderna. Behovet av att modernisera åkermarkens ägostrukturer beror således i hög grad på den enskilda driftsenheten och markanvändarens val. Av denna orsak har man i denna utredning avstått från att utreda behovet av en reform av åkermarkens ägostrukturer genom kostnads- och nyttoanalyser eller andra kalkyleringsmetoder, utan man har i stället valt att beskriva en delfaktor genom skiftesstorleken. Utredningen utgår ifrån att ju mindre skiftesstorleken är, desto mer begränsas och försvåras användningen av ägan och markanvändarens valmöjligheter – och tvärtom. Den möjligheten har inte uteslutits att det speciellt i framtiden vore både önskvärt och motiverat med förbättringar även vid relativt gynnsamma förhållanden.

I de undersökningar som gjorts om vilken inverkan skiftesstorleken har härskar den uppfattningen att den kritiska storleken för skiften som används för produktion ligger omkring 3 hektar (bild 5). Om denna gräns underskrids, minskar skiftenas användbarhet i accelerande takt, medan däremot skiftets storlek, form och läge uppskattas vara endast av ringa betydelse ovanför gränsen. En skiftesstorlek under 2 hektar anses med andra ord utgöra en klar nackdel samtidigt som inga betydande fördelar tros kunna uppnås genom att skiftesstorleken ökas till över 4 hektar.

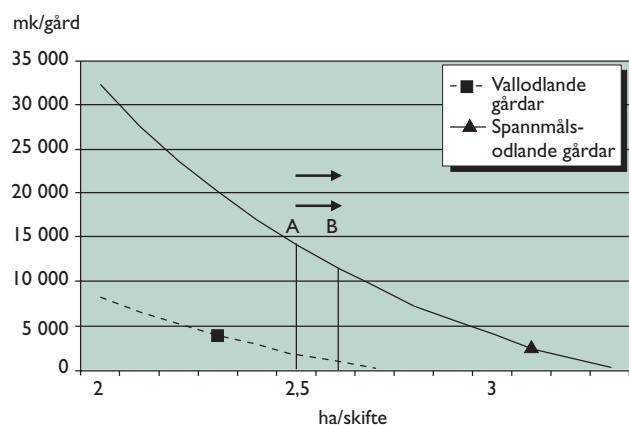

Bild 5. Gränsnyttan av en ökning av skiftesstorleken. Det kapitaliserade värdet av ökningen av skiftesstorleken (+0,1 ha) för vallodlande gårdar och spannmålsodlande gårdar.

Källa: Sami Myyrä: Tilusrakenteen taloudelliset vaikutukset; MTT 2001.

Det rör sig emellertid om ett tolkningsfel. Man har inte beaktat att den kostnadsbaserade forskningsinriktningen omfattar varken de produktionsval som beror på skiftesstorleken eller effekterna av dessa. Inte heller har man tagit hänsyn till att de företagsekonomiska undersökningarna uttryckligen behandlat medelstorleken av de skiften som ligger inom ett område eller tillhör en driftsenhet, inte storleken av enskilda skiften.

Indelningen av åkerarealen i skiften av olika storlek är

av större betydelse för bruket av ägorna än fördelningen av antalet skiften. Detta framgår av det material som behandlas här (bild 6). Avseende åkerarealen är drygt 40 % av skiftena under 2 hektar belägna inom de minst gynnsamma områdena, medan endast knappa 10 % är belägna inom de mest gynnsamma områdena trots det tämligen stora antalet skiften. Relativt små förändringar i eller ändringar av medelstorleken innebär med andra ord betydande förändringar i hur åkerarealen indelas i skiften av olika storlek.

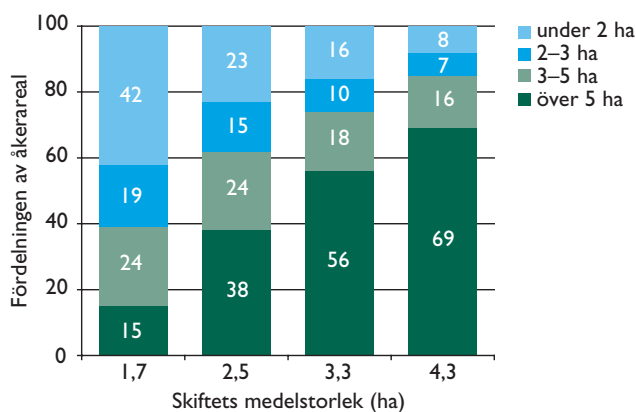

Bild 6. Fördelningen av åkerarealen i olika skiftesstorleksklasser då skiftenas medelstorlek förändras.

Vid bedömning av hur fördelaktig en bestämd ägostruktur är och vilka ekonomiska verkningar den har bör man sålunda inte lägga för stor tonvikt på de små skiftenas numerära antal utan beakta skiftenas medelstorlek jämsides därmed (bild 7). Med tanke på ägoregleringen och målet att förbättra ägostrukturen är detta av central betydelse. Det innebär att målet för ägoregleringen borde vara att öka skiftenas medelstorlek på så sätt att man både minskar antalet små skiften och slår samman stora skiften!

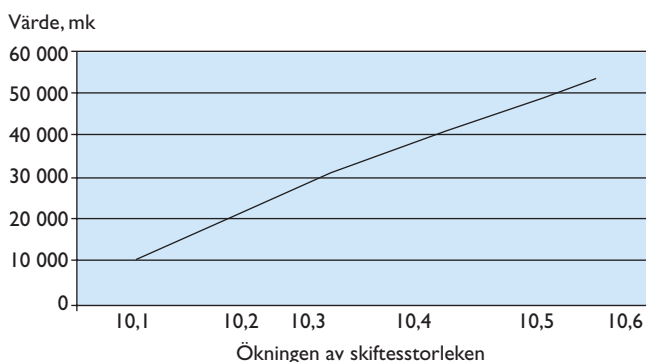

Bild 7. Värdet av ökningen av basskiftenas medelstorlek för en medelstor mjölkproducerande gård, då skiftesstorleken vid utgångsläget är 2,14 ha.

Källa: Sami Myyrä: Peltolohkon koko vaikuttaa kannattavuuteen yhä enemmän (Åkerskiftets storlek inverkar allt mer på lönsamheten); Maaseudun Tulevaisuus 23.1.2001.

Utifrån inte bara ett utan två perspektiv finns det således goda grunder för att sluta sig till att det finns ett behov av att förbättra åkermarkens ägostruktur i en stor del av landet i allmänhet, också inom de områden

som uppvisar den bästa ägostrukturen åtminstone för enskilda gårdars del och i enskilda fall.

1.2.3 Möjligheterna till att modernisera åkermarkens ägostruktur

Som synes föreligger ett faktiskt behov av förbättringar, men vad ägoregleringen beträffar är detta bara en utgångspunkt. En annan aspekt av ett mera avgörande slag är möjligheten att förbättra ägostrukturen: hur fördelaktiga ägostrukturer vill man och kan man uppnå inom ett område i stort eller för en enskild gårds del. I det följande bedöms behoven och möjligheterna på basis av å ena sidan målformuleringarna i de riksomfattande programmen och strategierna samt i landskapens regionala utvecklingsprogram och å andra sidan de naturliga förutsättningar som råder inom områdena ifråga.

Målformuleringarna

• På riksnivå

I de riksomfattande landsbygds- och jordbrukspolitiska programmen och strategierna har landsbygdens utveckling fram till cirka 1960 nästan enbart beskrivits genom de skiftesreformer som genomförts och som förändrat region- och ägostrukturerna. I de undersökningar som tidsmässigt täcker de fyra senaste årtiondena och i framtidsanalyser har produktionspolitiska och -tekniska frågor däremot trängt undan frågan om region- och ägostrukturerna. Den strukturomvandling som landsbygden och primärproduktionen genomgått allt sedan 1960-talet har beskrivits genom hänvisningar till minskande invånar- och gårdsantal samt ökningen av gårdsstorleken. Då region- och skiftesstrukturerna har nämnts, har de likställts med sådana bestående naturbetingade nackdelar som till exempel klimatförhållanden.

Ur landsbygds- och jordbrukspolitikens samt landsbygdsforskningens synvinkel verkar region- och ägostrukturerna ha blivit slutgiltigt klara cirka år 1960! Undantag utgör det lägre vägnätet och skogsvägnätet; underhållet av dessa har nämligen upptagits i landsbygdspolitiska och regionala utvecklingsprogram.

Detta trots att ett av de centrala målen i de riksomfattande målprogrammen för regional utveckling är att bibehålla och öka landsbygdens och primärproduktionens attraktivitet och konkurrenskraft. Situationen som ter sig som motsägelsefull har åsidosatts på så sätt att man nämner större enhetsstorlek, kompetens, samarbete, prestationsförmåga, kvalitet, produktionsinvesteringar och byverksamhet som medel. **Områdenas och gårdarnas inre strukturer förbigås med andra ord i programmen.** Då riksomfattande program utarbetats i Finland, har de

nuvarande region- och ägostrukturerna med undantag av gårdsstorleken verkligen betraktats som givna och oföränderliga.

Mot denna bakgrund var det överraskande att det på landskapsnivå allmänt upplevdes som viktigt och nödvändigt att frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen tas upp. Frågan har enligt utsago inte upptagits i landsskapsprogrammen dels på grund av att den inte heller har beaktats i de riksomfattande programmen och planeringsdirektiven, dels på grund av att man i landskapen varken har varit medveten om den rådande situationen eller känt till vilka medel står till buds. Situationen i de österbottniska landskapen började förändras i slutet av programperioden 1994–1999 och har sedermera så gott som ställts på huvudet. Jordbrukarna och producentorganisationerna har sedan dess drivit frågan och också engagerat regionala utvecklings- och förvaltningsmyndigheter. Region- och ägostrukturerna är en del av den regionala utvecklingsverksamheten och ägoregleringen ett instrument som kan utnyttjas i det regionala samarbetet.

• Landskapsprogrammen

I **Lapland** har man som mål att bibehålla primärproduktionen på nuvarande nivå bland annat genom att förbättra driftsenheternas lönsamhet och konkurrenskraft. Problem som räknas upp är skiftenas ringa storlek och avstånd, bristande samarbete och söndervittringen av landsbygdens strukturer. Specialisering, producentnätverk samt produkternas renhet, smak och kvalitet i övrigt ses åter som möjligheter. Man främjar generationsväxlingar, förbättrar de riksomfattande trafikförbindelserna så att de är snabbare och tryggare, utvecklar nätet av bygdevägar och satsar på kompetens. Däremot lyser förslagen om utveckling av landsbygdens bosättnings- och ägostrukturer med sin frånvaro.

Kajanaland kännetecknas av en liknande konstellation som Lapland. Oron över primärproduktionen är dock något större och mer konkret i Kajanaland. Man är beredd att sörja för att åkrarna förblir i odlingsbruk och att det finns ett utbud av attraktiva boplatser i byarna samt att förbättra jordbruksföretagens strukturer, men inga konkreta förslag framläggs.

Norra Österbotten präglas av stora skillnader mellan förhållandena i de södra och norra delarna. Primärproduktionen anses dock inta en betydande position i landskapet i sin helhet och målet är att bibehålla dess andel av Finlands totala jordbruksproduktion på nuvarande nivå även i fortsättningen. Man strävar till att hålla landsbygden bebodd och välkött och primärproduktionen konkurrenskraftig genom att öka utbudet av attraktiva boplatser i byarna, investeringarna i gårdsbruksenheter

och kompetensen samt genom att sörja för gårdarnas ägostruktur!

I **Mellersta Österbottens** landskapsprogram ligger tonvikten på bland annat storindustri samt en bärkraftig jordbruksnäring och levande folkkultur. För landsbygdens del betonas speciellt vikten av att det finns ett utbud av attraktiva boendialternativ och av att öka jordbruksnäringens bärkraft bland annat genom större gårdar och bättre ägostrukturer!

Österbottens vision lyder "Levande Österbotten – levande stad och landsbygd". Landsbygden och primärnäringarna värdesätts i och för sig, men vad konkreta åtgärder beträffar står den vikt landsbygden och primärnäringarna ges möjligen i proportion till primärnäringarnas andel av bruttonationalprodukten (7 %) eller också ges de ännu mindre vikt. I landskapet utvecklar man bystrukturen och dessutom sörjer man för basvägnetet och telekommunikationsförbindelserna.

I **Södra Österbotten** är livsmedelskedjan med början från primärproduktionen en nyckelbransch. Struktur- omvandlingen av primärproduktionen påskyndas och konkurrenskraften förbättras aktivt bland annat med hjälp av investeringar i gårdsbruksheter och märk väl ägoregleringar! Satsningar görs också i avsikt att öka området och byarnas attraktivitet.

Mellersta Finland är utanför sina landskapscentra ett område som i hög grad domineras av landsbygd och primärproduktion, vilket har beaktats i de utvecklingsprogram som utarbetats för regionen. I utvecklingsprogrammen betonas vikten av att byarna förblir livskraftiga och åkrarna i odlingsbruk samt att man slår vakt om gårdarnas antal, konkurrenskraft och volymer. På åtgärdsidan har önskemålet om att trygga landsbygdens och primärproduktionens verksamhetsförutsättningar och förbättra konkurrenskraften tillsvidare endast konkretiserats för produktionens del.

I **Norra Karelen** inser man vikten av att jordbruksnäringen är ekonomiskt lönsam och konkurrenskraftig och dessutom värdesätter man landsbygdens kulturarv, landsbygdsmiljön och landsbygden som en attraktiv boendemiljö med sunda grundstrukturer. Dessutom uppskattar man snabba och säkra förbindelser till övriga Finland. På åtgärdsidan har man i likhet med många andra landskap nöjt sig med åtgärder med inriktning på produktionen, även om de fastställda problemen och målen i huvudsak har varit strukturella.

I **Norra Savolax** bedöms livsmedelskedjan vara av stor betydelse för sysselsättningen. En ökning av åkerarealen och gårdarnas storlek betraktas som positivt och ansträngningar görs för att öka jordbrukssektorns lönsamhet och konkurrenskraft, dock främst med fokus på produktionslösningar.

I **Södra Savolax** har man som mål att bibehålla produktionen på nuvarande nivå, vilket ses som en stor utmaning bland annat på grund av gårdarnas ringa storlek, den dåliga lönsamheten och det bristande intresset från ungdomens sida. Som möjliga åtgärder med vilka målet kunde främjas nämns specialisering i ekologisk odling och en minimering av produktionskostnaderna. Andra åtgärder som nämns är att påskynda strukturomvandlingen och öka samarbetet, företagsamheten och yrkeskompetensen. Därutöver efterlyses nya lösningar för att trygga landsbygdens livskraft.

I **Södra Karelen** har man beslutat att utnyttja jord- och skogsbrukets produktionspotential till fullo och med detta mål för ögonen strävar man till att bibehålla den nuvarande åkerarealen, stärka jordbrukssektorns lönsamhet och konkurrenskraft, främja en större enhetsstorlek, utveckla landsbygdssamhällena och satsa på en smidig och säker genomfartstrafik.

I **Kymmenedalen** anser man att landsbygdens och primärproduktionens betydelse för nationalekonomin är lika reell som beträffande vilken annan företagsverksamhet som helst och att dessa skall för den skull ingå som ett led i all utveckling. Konkurrenskraft, lönsamhet och verksamhet som bygger på familjeföretag uppges var de frågor som prioriteras. Till skillnad från andra landskap har uppmärksamhet fästs vid behoven av grundförbättringar, särskilt vad torrläggning beträffar.

I **Päijänne-Tavastland** betonas nödvändigheten av att stoppa befolkningsminskningen. Av denna orsak måste byarnas funktionsduglighet och attraktivitet ökas samt förutsättningarna till en lönsam produktion tryggas för så många gårdar som möjligt. Medel som nämns är bland annat att påskynda strukturomvandlingen, erbjuda bra bostadstomter samt att satsa på samarbete och kompetens.

I **Egentliga Tavastland** ser man de goda produktionsförutsättningarna och den rika kulturmiljön som landsbygdens och speciellt primärproduktionens styrka. I landskapet uppskattar man projekt och verksamhetsmodeller med ett nyhetsvärde och dessutom understöder man en ökning av företagsstorleken, samarbete samt en utveckling av gårdsstrukturen och produktionsverksamheten.

I **Birkaland** hyser man oro för den obehärskade omvandlingen av landsbygden och primärproduktionen, särskilt i de norra och nordöstra delarna. Löften ges om att de medel som står till buds för att minimera minskningen av antalet arbetsplatser inom primärproduktionen och öka landsbygdens livskraft och attraktivitet också används. De medel som nämns är underhåll av den regionala infrastrukturen, specialisering, produktionskedjor, nya produkter och en kontinuerlig

förnyelse av produktionsstrukturerna.

Satakunta delas in i ”den karga norra delen med gles bebyggelse och den bördiga södra delen med tät bebyggelse”. I en del av landskapet upplevs igenväxningen av områden med buskar, den söndervittrande regionala strukturen, jordbrukens undermåliga lönsamhetsutveckling och nedläggningen av verksamhet som hot. Man satsar på att uppnå större produktivitet för de aktiva jordbrukens del genom att öka gårdsstorleken och introducera ny teknologi.

Östra Nyland och Nyland står för en betydande del av Finlands jordbruksnäring i sin helhet. Däremot är jordbrukets ekonomiska betydelse inom regionen marginell. En del uppmärksamhet har fästs vid det faktum att det i bägge landskapen finns områden som i detta hänseende skiljer sig avsevärt från varandra. Med avseende på landsbygden och primärproduktionen nämns främst det att dessa bör skyddas mot de negativa följderna av centraliseringen och att man i övrigt har en god utgångspunkt och är oberoende ifråga om utvecklingen.

I **Egentliga Finland** har man blivit medveten om att man befinner sig i Finlands ledande jordbruksområde med förhållanden som kan betecknas som exemplariska jämfört med landet i övrigt. Låt oss fortsätta på samma sätt.

De perspektiv som öppnas upp genom ägostrukturerna och ägoregleringen saknas med andra ord i det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet, de riksomfattande målen för regional utveckling samt i flertalet av landskapens regionala utvecklingsprogram. I den jordbrukspolitiska strategin beaktas de frågor som ansluter sig till ägostrukturen på problemsidan men inte på åtgärdssidan. De mål som uppställs i programmen är emellertid direkt förbundna med de lokala region- och ägostrukturerna och beroende av att de lokala intressena jämkas samman med de markanvändningsstrukturer som tjänar samhället i stort på ett bättre sätt än för närvarande. På dessa grunder har Lantmäteriverket tagit som utgångspunkt i sin ägoregleringsverksamhet att inget landskap skall tillsvidare lämnas utanför ägoregleringsverksamheten och de anslutande tillägsutredningarna. Åland behandlas av praktiska skäl separat vid ett senare tillfälle.

• Naturliga förutsättningar

Som grund för bedömningen av vilken skiftesstorlek är möjlig inom olika områden har i denna utredning (tabell 4) använts:

- åkerområdenas *omfattning*
- åkerområdenas *enhetlighet*
- åkertätheten (åkerområdenas andel av kommunens totalareal)

– basskiftenas *avstånd* från ekonomicentra fågelvägen.

Utgångspunkten i bedömningen är att de naturliga förutsättningarna för en större skiftesstorlek, i det här fallet inom kommunen, är bättre ju större och enhetligare åkerområdena är, ju närmare varandra åkerområdena ligger och ju närmare de nuvarande basskiftena ligger driftsenheternas ekonomicentra fågelvägen mätt. För varje faktor har värdet 3 givits vid gynnsamma förhållanden, värdet 2 vid genomsnittliga förhållanden och värdet 1 vid ogynnsamma förhållanden. Värdena har i vissa fall justerats uppåt eller nedåt med notationen + eller – (= 1/3 poäng). Summan av värdena (3–12) i kolumnen med rubriken ”Potential” ger därför en bild av hur gynnsamma ägostrukturer kan uppnås för åkermarkens del inom olika områden utgående från de naturliga förutsättningarna. Det siffertal som givits i kolumnen rubricerad ”Behov” (se punkten ”Behovet av ägoreglering”) och som behandlas mera ingående nedan har erhållits genom att siffertalet som indikerar förbättringspotentialen delats med basskiftenas nuvarande medelstorlek som åter anger utgångsläget.

I bedömningen tas ingen ståndpunkt till hur stora förbättringar kunde uppnås mätt i hektar, men i den ingår dock den tanken att också en liten förbättring inom ett mycket splittrat område kan ha en lika stor betydelse som en större förbättring inom ett område som sedan tidigare har en tämligen fördelaktig ägostruktur, eller att den till och med kan ha en större betydelse.

Tabell 4. Möjligheterna till att förbättra åkerområdenas ägostruktur och behovet därav.

Kommun	Bedömningsgrund				Uppskattad förbättring	
	Storlek	Enhetlighet	Täthet	Avstånd	Potential	Behov
Asikkala	3	3–	2	2	10–	3,96
Askola	3	3	3	3	12	3,67
Dragsfjärd	3	2	1	2	8	3,25
Elimä	3	3	3	3	12	2,68
Haapavesi	3	3	1	1	8	3,07
Fredrikshamn	3	2	2	3	10	5,75
Hankasalmi	2	1	1	3	7	3,45
Hauho	3	3	2	2	10	3,89
Hausjärvi	3	3	3	2	11	2,52
Hollola	3	2+	3	2	10+	2,78
Vittis	3+	3	3	2	11+	3,59
Humppila	3	3	3	3	12	3,19
Tavastkyro	3	2	2	2	9	3,73
Kangasala	3	2	2	3	10	4,74
Karvia	3	3	2	2	10	4,52
Kauhava	3	3	3	1	10	4,39
Kaustby	3	3	2	3	11	5,95
Kimito	3	3–	3	3	12–	3,73
Kerimäki	1	2	1	1	5	2,60
Kides	2	1	1	3	7	3,65
Kiuruvesi	2	2	2	2	8	3,09
Kortesjärvi	3	2	2	2	9	5,17

Kristiina	3	3–	2	1	9–	4,95
Kuopio	2–	1	1	2	6–	2,81
Kärkölä	3	3–	3	3	12–	2,88
Lampis	2	3	2	2	9	3,49
Lapinlax	2	2–	2	3	9–	3,19
Lappajärvi	3	3	2	1	9	5,81
Villmanstrand	2	2	2	2	8	4,04
Lappo	3	3	3	1	10	4,52
Lieksa	2	1	1	2	6	2,73
Limingo	3+	3+	3	1	11–	2,77
Mellilä	3+	3	3	3	12+	2,60
Sastmola	2	1+	1	2	6+	4,59
S:t Michel	1	1	1	2	5	3,36
Nurmes	2	2–	1	2	7–	3,39
Oravais	3	3	3	1	10	5,43
Pihtipudas	3–	2	1	2	7	2,82
Polvijärvi	2	2–	1	2	7+	3,03
Björneborg	3+	3–	3	2	11	4,60
Borgå	3	3–	3	2	11–	3,60
Posio	1	1	1	2	5	2,94
Pudasjärvi	1	1	1	2	5	2,86
Puolango	1–	1–	1	1	3+	2,30
Puumala	1	1	1	1	4	2,84
Rantasalmi	1	2	1	1	5	2,29
Ranua	1	1	1	1	4	1,74
Ruovesi	2	2	1	2	7	3,00
Ruukki	3–	3–	2	2	9+	3,25
Saaris	2	2	3	3	10	3,97
Saarijärvi	2+	1	1	2	6+	3,23
Sammatti	3–	2	2	3	10	4,29
Savitaipale	1	1	2	3	10–	4,15
Sjundeå	3	3	3	3	12	2,82
Sodankylä	1	1	1	1	4	2,45
Sotkamo	1	1	1	1	4	2,42
Suomusjärvi	3	2	2	3	10	3,77
Suonenjoki	1	1	1	3	6	2,75
Sysmä	2	2	1	2	7	3,29
Tervola	2	2	1	1	6	2,96
Toholampi	3+	3+	2	3	12–	3,76
Nykarleby	3	3	2	1	9	4,74
Vaala	3	2	1	2	8	2,52
Valkeala	2	2	2	2	8	3,13
Vemo	3	2	3	3	11	4,64
Vetil	3	2	2	1	8	4,04
Vesilax	3	3	2	3	11	5,12
Västernärjä	3–	2	2	3	10–	4,58

De två första kolumnerna i tabellen grundar sig på en granskning av temakartorna och uppskattning med ögonmått, medan den tredje och fjärde kolumnen bygger på sifferuppgifter. Beslutet att inbegripa avståndet bland de naturliga förutsättningarna kan kritiseras, eftersom avståndet i princip är en storhet som indikerar behovet av ägoreglning. Här har dock enbart skiftesstorleken använts som ett mått på behovet av ägoreglning. Avståndet har därför ansetts underlätta uppgiften att åstadkomma större skiften i de fall där skiftena är belägna nära ekonomacentret, och tvärtom.

1.3 Behovet av ägoreglning

Med avseende på de uppskattade möjligheterna till att modernisera ägostrukturerna för åkermarkens del vill vi påminna om att avsikten med denna rapport uttryckligen varit att väcka intresse och få till stånd en allmän diskussion om ägostrukturerna och ägoreglningen samt att erbjuda olika infallsvinklar. Om och när en allmän diskussion uppstår i någon kommun eller inom något område, är budskapet i denna rapport att det inte lönar sig att tvista om saken. Ett bättre sätt att avancera med tanke på alla parter föreslås nedan i punkt 2.3 Tjänster (s. 18).

Vid bedömning av huruvida ägoreglningen är tillämplig eller inte bör man beakta följande. Utöver åkermarkens ägostruktur är i allmänhet även bystrukturerna, skogsmarkens ägostruktur samt nätverket av ägovägar och dräneringsnäten otidsenliga till följd av den struktur-omvandling som landsbygden och primärproduktionen genomgått, liksom också det sätt på vilket de samhälleliga grundstrukturer som har en splittrande effekt på landsbygden jämkas samman med den lokala markanvändningen. Ägoreglningen erbjuder ett sätt att utreda och sköta alla dessa frågor. Även andra fördelar än de som följer av en större skiftesstorlek för åkermarkens del kan med andra ord uppnås genom ägoreglning.

Resultat i samma riktning fås genom att ägoreglningen inte riktar in sig på en hel kommun eller samtliga markägare inom ett område, utan initieras för att få till stånd sådana aktuella förändringar som markägarna önskar och som antas ge omedelbara fördelar och de bästa resultaten. I praktiken tillämpas ägoreglningen således inte vid genomsnittliga förhållanden utan endast då förhållandena är ogynnsamma.

Eftersom det ursprungliga målet var att uppmuntra till personliga reflektioner och diskussion, har man inte undvikit att dra slutsatser i denna utredning. I det följande ges således först ett sammandrag av behovet av ägoreglning per kommun (bild 8) och sedan en längre bedömning av behovet av ägoreglning per landskap.

Behovet av ägoreglning per kommun

Markägarna har i flertalet av de österbottniska kommuner som ingår i grupp fyra redan vidtagit åtgärder för att utreda behovet av ägoreglning och möjligheterna därtill. Enligt de preliminära uppgifterna har möjligheterna till förbättringar visat sig vara i klass med det som uppskattningarna ovan antytt. Det torde också allmänt finnas möjligheter till ägoreglning i Södra Karelen, Kymmene-dalen, Satakunta och Birkaland i och med att liknande förhållanden föreligger i dessa landskap. Däremot kan inget bestämt sägas om landets övriga delar på basis av erfarenheterna, eftersom förhållandena avviker.

Behovet av ägoreglering per landskap

• Lappland

I landskapet finns ett allmänt behov av ägoreglering. Jordbruksnäringens strukturer är förvånansvärt goda och konkurrenskraftiga jämfört med landet i övrigt och dessutom är möjligheterna till större skiften genomsnittliga. Skillnaderna mellan förhållandena i landskapets olika delar är emellertid avsevärda.

• Kajanaland

I landskapet finns ett allmänt behov av ägoreglering. Jordbrukens strukturer är goda eller genomsnittliga i landskapets västra delar, men försämras i riktning österut. Gårdar med genomsnittliga strukturer förekommer dock också i landets östra delar, vilket tyder på att möjligheterna till att förbättra ägostrukturen för enskilda gårdars del och i enskilda fall är begränsade i landskapet.

• Norra Österbotten

I landskapet föreligger ett allmänt behov av ägoreglering. Möjligheterna till större åkerskiften är mestadels goda och i de nordöstra delarna genomsnittliga för enskilda jordbruk och i enskilda fall.

• Norra Karelen och Norra Savolax

I landskapet finns ett allmänt behov av ägoreglering. Möjligheterna till att skapa större skiften ser goda ut för enskilda gårdar och i enskilda fall, eftersom jordbrukens nuvarande skiften har koncentrerats till relativt få grupper och är belägna relativt nära ekonomacentra.

• Södra Savolax

Åkermarken i landskapet har en mycket splittrad ägostruktur och följaktligen är behovet av ägoreglering utbrett. Möjligheterna till större skiften ser små ut, men med beaktande av utgångsläget och behovet av att öka gårdarnas storlek kan även mindre förbättringar visa sig vara betydelsefulla. Ett bättre resultat är inte heller uteslutet, eftersom det finns relativt många stora skiften inom området.

• Mellersta Finland

I landskapet finns ett allmänt behov av ägoreglering. Möjligheterna till större skiften är genomsnittliga för enskilda gårdar och i enskilda fall.

• Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten

I landskapen finns ett allmänt behov av ägoreglering. Möjligheterna till att samla och sammanslå skiften är mestadels goda.

Birkaland och Satakunta

I landskapen finns ett allmänt behov av ägoreglering. Möjligheterna till att öka skiftesstorleken är i en del av landskapen i allmänhet genomsnittliga eller goda och i en del genomsnittliga eller goda för enskilda jordbruk och i enskilda fall.

• Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland

I Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland är behovet av ägoreglering begränsat, eftersom det finns många jordbruk och områden i vars fall det inte vore lönsamt att förbättra ägostrukturen i ljuset av de under-

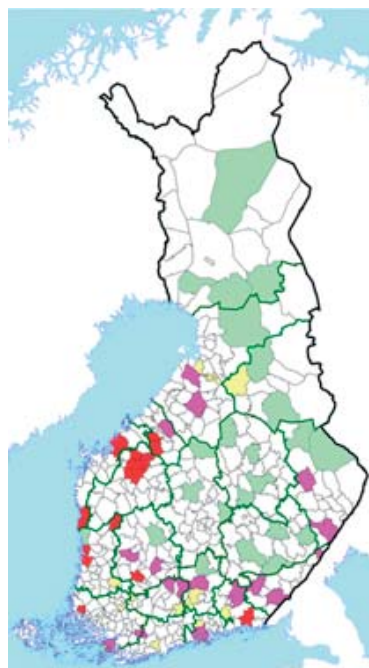

Bild 8. Behovet av ägoreglering i urvalskommunerna.

■ Möjligheterna till modernisering är goda, men behovet varierar från gård till gård och fall till fall, eftersom utgångsläget är mestadels gynnsamt (11): Askola, Elimä, Hausjärvi, Hollola, Vittis, Humppila, Kärkölä, Limingo, Mellilä, Sjundeå, Vaala.

■ Ett allmänt behov av modernisering föreligger, men möjligheterna varierar från gård till gård och fall till fall på grund av de begränsningar som följer av de naturliga förutsättningarna (24): Dragsfjärd, Hankasalmi, Kerimäki, Kiuruvesi, Kuopio, Lappinlax, Lieksa, Sastmola, S:t Michel, Nurmes, Pihtipudas, Posio, Pudasjärvi, Puolango, Puumala, Rantasalmi, Ranua, Ruovesi, Saarijärvi, Sodankylä, Sotkamo, Suonenjoki, Sysmä, Tervola.

■ Ett allmänt behov av modernisering föreligger och möjligheterna är genomsnittliga (19): Asikkala, Haapavesi, Hauho, Tavastkyro, Kangasala, Kimito, Kides, Lampis, Villmanstrand, Polvijärvi, Borgå, Ruukki, Saaris, Sammatti, Savitaipale, Suomusjärvi, Toholampi, Valkeala, Västanfjärd.

■ Ett allmänt behov av modernisering föreligger och möjligheterna är goda (14): Fredrikshamn, Karvia, Kauhava, Kaustby, Korttesjärvi, Kristinestad, Lappajärvi, Lappo, Oravais, Björneborg, Nykarleby, Vemo, Vetil, Vesilax.

sökningar som gjorts hittills, även om det vore möjligt. I övrigt är möjligheterna till att öka skiftesstorleken genomsnittliga för enskilda jordbruk och i enskilda fall.

Södra Karelen och Kymmenedalen

I Södra Karelen och Kymmenedalen finns i huvudsak ett allmänt behov av ägoreglering. I en del av området är behovet dock endast begränsat på grund av det gynnsamma utgångsläget. Möjligheterna till att öka skiftesstorleken är i allmänhet goda eller genomsnittliga.

Nyland och Östra Nyland

I Nyland och Östra Nyland föreligger endast ett begränsat behov av ägoreglering på grund av att utgångsläget i

genomsnitt är gynnsamt. Skillnaderna i förhållandena kommunerna emellan och också inom kommunerna verkar dock vara så stora att det inte uteslutas att det i landskapen kan finnas till och med ett påfallande stort behov av ägoreglering för enskilda jordbruks del, i enskilda fall och regionalt. Möjligheterna till att öka skiftesstorleken för enskilda områdens och jordbruks del är genomsnittliga.

Egentliga Finland

I Egentliga Finland finns ett allmänt behov av ägoreglering med undantag av de områden som har det bästa utgångsläget. Möjligheterna till att öka skiftesstorleken är mestadels utmärkta och i sämsta fall genomsnittliga.

2. ÄGOREGLERINGSVERKSAMHETEN OCH LÄGET VID ÅRSSKIFTET 2003–2004

2.1 Verksamhetsramar

Lednings-, planerings- och stödprocesserna för Lantmäteriverkets kundorienterade ägoreglering utgör en del av verkets allmänna förvaltning. Separata beskrivningar av processerna finns tillgängliga. Lantmäteriverkets verksamhets- och ekonomiplan 2005–2007, Lantmäteriverkets ägoregleringsstrategi 2002–2006 samt de årliga verksamhets- och ekonomiplanerna samt resultatavtalen för de 13 lokala lantmäteribyråerna är de redskap som används för ledning av ägoregleringsverksamheten. I dem har man skapat goda förutsättningar för att inleda och genomföra den kundorienterade ägoregleringen.

2.2 Beredskapet på fältet

Ägoregleringsverksamheten har sedan år 2003 ingått i samtliga lantmäteribyråers tjänsteutbud. Med andra ord har alla lantmäteribyråer förbundit sig att informera om ägoregleringsverksamheten inom sina verksamhetsområden i samband med den allmänna informationsförmedlingen och samarbetet med intressentgrupperna och på så sätt göra ägoregleringen känd. Byråerna har dessutom förbundit sig att ordna de tjänster som presenteras i följande kapitel för kunderna när och om det framkommer att det finns efterfrågan. Såsom det senare närmare framgår (i punkt 2.4, sid 19) har man i båda fallen ännu bara tagit de första trevande stegen med några undantag.

2.3 Tjänster

Innehållet i en enskild ägoregleringsförrättning bestäms inte längre i lag utan skall fastställas från fall till fall på basis av fastigheternas faktiska användning och de för-

ändringar som kunderna önskar. Ägoregleringsverksamheten är sålunda en mera omfattande helhet än nyskifte eller andra enskilda fastighetsförrättningar oberoende av att även fackmän ofta blandar ihop begreppen. En modern, kundorienterad ägoregleringsverksamhet består av fyra delar: allmänna uppgifter, behovsutredning, produktion och uppföljning.

Separata diagram över tillvägagångssätten, tjänsterna och produktionsprocesserna inom ägoregleringsverksamheten och beskrivningar av dessa finns tillgängliga. Den kundorienterade verksamheten och de därmed förbundna tjänsterna har beskrivits nedan bara till den del som är nödvändigt för att markägare och andra kunder själva skall kunna sluta sig till hur de kunde utnyttjas. Beskrivningen tjänar således enbart detta syfte.

Allmänna uppgifter

Ändamålet med de allmänna uppgifterna är att öka kännedomen om landsbygdens region-, driftsenhets- och ägostrukturer och möjligheten att modernisera dem genom ägoreglering. Genom de allmänna uppgifterna säkerställer man att ägoregleringstjänsterna är tillgängliga och i bruk i hela landet på lika grunder. I praktiken går de allmänna uppgifterna ut på att lantmäterimyndigheterna deltar i sammankomster, står allmänt taget i förbindelse med andra myndigheter och markägare samt ansvarar för informationssamlingen, informationsförmedlingen och marknadsföringen inom regionen i allmänhet och i enskilda fall.

Ur kundens synvinkel börjar allt med att lantmäteribyran kontaktas. Lantmäterimyndighetens målsättning

är att ta ställning till de initiativ som kunderna tagit i frågor som gäller ägostrukturer och ägoreglering inom en månad och att vid samma tillfälle rekommendera fortsatta åtgärder på kundens begäran. Allmänna fortsatta åtgärder är att ordna informationstillfällen och tillfällen för överläggningar eller att råda kunden att direkt ansöka om en utredning av behovet av ägoreglering eller i vissa fall om fastighetsförrättning. Innan en åtgärd rekommenderas behövs det ibland tilläggsutredningar; i dylika fall skall man avtala separat med beställaren om tilläggsutredningen.

De allmänna uppgifterna hör till Lantmäteriverkets lagstadgade myndighetsuppgifter och är avgiftsfria för kunderna om inte annat avtalas med beställaren i de undantagsfall som nämns i punkten ovan.

Behovsutredning för ägoreglering

En behovsutredning utförs om det inte är uppenbart att ärendet inte hör till dem som skall behandlas inom ramen för ägoregleringsverksamheten eller den fortsatta behandlingen kan ske omedelbart i samband med förrättningen. Behovsutredningen utförs på ansökan. I behovsutredningen ingår en kartläggning av problemen och målsättningarna, ett åtgärdsförslag och en utredning av genomförbarheten av åtgärdsförslaget. Inledningen och övergången till nästa fas avgör kunderna, när de fått myndighetens grundförslag.

Målsättningen är att inleda behandlingen av behovsutredningen inom fyra månader från mottagandet av ansökan. Om den fortsatta tidtabellen kommer man överens stegvis vid gemensamma möten allt efter hur brådskande och lönsamt projektet visar sig vara under behandlingens gång. Behovsutredningens väsentligaste drag är att den är kundanpassad, att de aktuella ändringsbehoven och ändringsmöjligheterna utreds separat för varje kund samt att inga bindande beslut fattas. Besluten fattas först i produktionsskedet om detta skede inleds.

Utredningen av behovet av ägoreglering inleds vanligtvis på markägarens eller den s.k. projektmyndighetens (bl.a. vägförvaltningen, banförvaltningen, miljöförvaltningen) skriftliga ansökan eller i och med det ställningstagande som man enats om i samband med överläggningarna.

Produktionen

Om myndigheten på basis av behovsutredningen anser att det inte finns förutsättningar för att inleda produktionsskedet och om sakägarna godkänner detta, avbryts behandlingen utan ytterligare åtgärder. Produktionsskedet inleds om sakägarna godkänner myndighetens förslag därom eller ansöker om förrättning trots myndighetens negativa inställning.

I början av produktionsskedet utreds finansieringen av projektet. På basis av finansieringsutredningen och kundernas ställningstaganden utförs eventuella justeringar och kompletteringar i det åtgärdsförslag som utarbetats i samband med behovsutredningen. Om det granskade förslaget fyller alla lagliga förutsättningar och får kundernas stöd, fattar förrättningsmännen ett beslut om att förrättningsbehandlingen skall inledas. Sakägaren har rätt att söka ändring i beslutet genom besvär.

Uppföljning

Uppföljning är myndighetsverksamhet genom vilken man avser att samla och producera information om alla skeden i ägoregleringsverksamheten, bl.a. om hur tidtabellerna håller, hur de överenskomna målen nås och om kundtillfredsställelsen. Uppföljningsinformationen används för att säkerställa enhetligheten inom verket samt för att leda, utveckla och marknadsföra ägoregleringsverksamheten. Kundernas aktivitet och intresse för uppföljningsinformationen är hörnstenarna i hela ägoregleringsverksamheten.

2.4 Läget i hela landet och i landskapen

I slutet av år 2003 hade den ovan skildrade grundstatistiken och kartorna över de nuvarande ägostrukturerna för åkermarkens del presenterats i samtliga landskap. Med detta material som underlag hade man också diskuterat de fortsatta åtgärderna landskapsvis. De representanter för landskapen som deltog i diskussionerna beslutade att aktivt börja sprida information om ägostrukturerna och ägoregleringen till de egentliga kunderna i avsikt att skapa efterfrågan. Lantmäteribråerna å sin sida förband sig att sköta de allmänna uppgifter som ingår i ägoregleringsverksamheten, dvs. den allmänna informationsförmedlingen, informationsförmedlingen i enskilda fall och samarbetet med intressentgrupperna. Dessutom förband sig lantmäteribråerna att uppta behovsutredningarna i sina resultatavtal om en efterfrågan uppstår.

Vid diskussionstillfällena gavs det dessutom ett löfte om att en sammanfattande rapport skulle sammanställas om landskapsundersökningen i sin helhet för att göra jämförelser möjliga samt skapa en grund för informationsförmedlingen och den fortsatta verksamheten. Rapporten ligger framför er, men hur ser grunden i övrigt ut i början av år 2004 – den grund som man ska bygga på i fortsättningen?

På riksnivå

Ägoregleringsverksamheten presenterades för medlemmarna i riksdagens jord- och skogsbruksutskott och finansutskottets landsbygdsavdelning under ledning av

Lantmäteriverkets generaldirektör vid ett två dagar långt tillfälle i Södra Österbotten hösten 2003. Deltagarna berättade att de var positivt överraskade över de goda resultaten samt det uppriktiga och mycket konkreta samarbetet mellan markägare och arrendatorer, kommuner, producent- och rådgivningsorganisationer samt regionala utvecklings- och förvaltningsmyndigheter. De lovade sitt fulla stöd för verksamheten. Senare har ärendet också föredragits i riksdagen på de ovannämnda utskottens möten och dessutom har ordföranden för den samlingsgrupp som förbereder det nya landsbygdspolitiska helhetsprogrammet informerats i ärendet.

På myndighetssidan har väg-, ban- och miljöförvaltningen både på riksnivå och regionalt varit intresserade av samarbete samt av att genomföra sina egna mål med hjälp av ägoregleringen och då på ett kundanpassat sätt så att olägenheterna och förlusterna för de privata markägarna vore så små som möjligt och också markägarnas egna målsättningar beaktas. Andra parter som förhållit sig positivt till verksamheten och aktivt engagerat sig är producent- och rådgivningsorganisationerna, direktionen för gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera) och Täckdikningscentralen rf.

Av medierna har åtminstone Maaseudun Tulevaisuus, huvudnyheterna på Yle TV 1, Käytännön Maamies och Landsbygden Folk presenterat frågan om ägostrukturerna och den kundorienterade ägoregleringsverksamheten samt delgett de preliminära uppgifterna om resultaten av den verksamhet som beskrivs i föreliggande rapport. Inom forskningen har frågan om ägostrukturerna de senaste åren och efter ett långt uppehåll igen ingått i programmen på Helsingfors universitet, Chydenius-Institutet vid Jyväskylä universitet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsökonomi MTT, Pellervo ekonomiska forskningsinstitut, Tekniska högskolan och Finlands Akademi.

Situationen landskapsvis

• Lappland

Ägostrukturerna och ägoregleringen har efter landskapsundersökningen presenterats vid producenternas sammankomst i Tervola, där frågan enligt landskaps-tidningen väckte intresse och fick ett positivt mottagande: ”Saken lämnas inte därhän”.

• Kajanaland

Landskapsundersökningen och dess centrala innehåll har tagits upp i lokaltidningarna.

• Norra Österbotten

Ägostruktur- och ägoregleringsärenden har efter land-

skapsundersökningen presenterats i ett stort uppslag i landskapets största tidning och på begäran av kunderna dessutom vid ett tjugotal sammankomster avsedda för producenter och kommuner. Hittills har ”kampanjen” resulterat i en ansökan om behovsutredning i Siikajoki.

Flera nyskiftet har inletts i landskapet och i de södra delarna har kännedomen om nyskiftet och behovet av dem spritts i vida kretsar i samband med de regionala utvecklingsprojekt som startats i de ekonomiska regionerna. Resultaten av dessa projekt har presenterats vid olika tillfällen och i diverse medier. Tidigare anhängiggjorda nyskiftet utvecklas i kundvänligare riktning inom området.

• Norra Karelen och Norra Savolax

I samband med landskapsundersökningen framkom det att kommunernas representanter var av den åsikten att det finns problem inom området som borde lösas oberoende av det ”oväntat” goda utgångsläget. Dessutom ansåg man att det är påkallat att sprida information om ägoregleringsverksamheten till de egentliga kunderna, dvs. markägarna i landskapen. De konkreta förslagen var emellertid vaga och informationsförmedlingen via tidningspressen försumrades, vilket främst berodde på att Norra Karelen och Norra Savolax var de första etapperna.

• Södra Savolax

Södra Savolax lantmäteribyrå har informerat om frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen och de största tidningarna inom området har behandlat frågan ingående och givit den stort utrymme. Banförvaltningen har dessutom tagit initiativ till samarbete för att få plan-korsningar avlägsnade från Savolaxbanan.

• Mellersta Finland

Informationen om ägoregleringsverksamheten nådde Mellersta Finland redan år 1999 då saken togs upp där i samband med diskussionerna mellan de parter som ansvarar för regional utveckling i landskapet och lantmäterimyndigheterna. Det lade grunden för det regionala utvecklingsprojekt som startades i landskapet 2001–2002 i avsikt att skaffa information och sprida kunskap om ägostrukturerna och ägoregleringen. Under projektets gång och därefter på begäran har ägoregleringsfrågan presenterats på många tillställningar anordnade på kommun- och bynivå samt i samband med olika evenemang som t.ex. på mässan Kone-Killeri.

I slutet av år 2003 hade 5 ansökningar om behovsutredning lämnats in till Mellersta Finlands lantmäteribyrå och byrån har lovat slutföra tre av dem år 2004.

• **Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten**

Den kundorienterade ägoreglerngarnas rötter ligger i det samnordiska projektet "Landsbygdsutveckling genom ägoreglerng" som genomfördes med Nordiska Rådets stöd. I och med Finlands delprojekt "Utveckling av nyskiften" blev Södra och Mellersta Österbotten åren 1991–1993 ledande inom utvecklingen av ägoreglerngsverksamheten i Finland. När Finland anslöt sig till EU togs frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas omedelbart i beaktande i dessa landskap och i de regionala utvecklingsprogrammen för 1994–1999 samt senare i programmen för innevarande period 2000–2006.

Under den första programperioden satsade man på att samla och förmedla information, men det framkom dock att ägoreglerngarnas inte hade någon åtgång. Nästa steg var att satsa konkret på produktutveckling. Som följd skapades ett kundorienterat förfarande och lämpliga anslutande ägoreglerngstjänster, vilka man aktivt började marknadsföra med hjälp av regionala utvecklingsprojekt omkring år 2000 i Södra Österbotten och ett par år senare i Mellersta Österbotten och Österbotten. I samband med de regionala utvecklingsprojekten har en ägostrukturutredning av det slag som beskrivs i föreliggande rapport gjorts över samtliga kommuner i Södra Österbotten och flera av de kommuner i Mellersta Österbotten och Österbotten som inte ingick i urvalet, samt delar av dessa områden.

I slutet av år 2003 hade sammanlagt nästan tvåhundra presentations- och diskussionstillfällen hållits på begäran av kunderna i dessa tre landskap, huvudsakligen dock i Södra Österbotten. Antalet behovsutredningar som markägare ansökt om hade fram till denna tidpunkt ökat till ca 40 och behovsutredningarna har gällt ca 3 500 markägare och 40 000 åkerhektar. Av utredningarna är 8 klara och 6 av dessa har lett till verkställande, dvs. till att produktionsskedet inletts. I samtliga fall har de markägare som deltagit i diskussionerna varit eniga om att behovsutredningar bör inledas. Beslut om verkställande har fattats i fyra projekt. Tre startades enhälligt och den fjärde efter besvär.

Myndigheterna i Österbotten har också varit inriktade på samarbete. De kundorienterade utredningar av behovet av ägoreglerng som vägförvaltningen, banförvaltningen och miljöförvaltningen ansökt om har haft markägarnas stöd.

• **Birkaland och Satakunta**

Frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas har presenterats i landskapens lokaltidningar. I slutet av år 2003 hade man hållit ett par informationstillfällen och mottagit en ansökan om behovsutredning från Koke-

mäki. Lantmäteribrån har beslutat att satsa på att ordna informationstillfällen år 2004 och lovat göra den ansöktas behovsutredningen.

• **Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland**

Frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas har tagits upp i lokalradion och lokalnyheterna på TV samt har i viss utsträckning behandlats i lokalpressen. Därefter har saken presenterats på begäran i samband med informationstillfällen i Lampis och Hausjärvi.

• **Södra Karelen och Kymmenedalen**

Frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas har presenterats i landskapens största tidningar och bl.a. på den lokala TE-centralens webbsidor. Ämnet har senare behandlats på begäran vid informationstillfällen i Valkeala och Fredrikshamn.

• **Nyland och Östra Nyland**

Frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas har inte behandlats i de regionala medierna.

• **Egentliga Finland**

Frågan om ägostrukturerna och ägoreglerngarnas har inte behandlats i de regionala medierna.

2.5 Utvecklingsbehov

Statens markförmedlingsverksamhet

Staten har för att öka gårdsstorlekarna och förbättra ägostrukturen förvärvat mark genom frivilliga köp. Marken har sedan delats ut i form av tilläggsområden och mot ersättning "till dem som varit berättigade till mark". Staten har upplevts som en neutral och pålitlig part på marknaden som det är lätt att sälja till. Genom förfarandet har man utöver behovet av tilläggsmark kunnat ta i beaktande placeringen av ägorna och sörja för att den är ändamålsenlig. Förfarandet har tidigare fungerat väl, men styrningseffekten har varit liten i och med att strukturuomvandlingen i sig själv har inneburit en utveckling i riktning mot mindre gårdsstorlekar. Därför har man i en stor del av landet låtit verksamheten avta även om legislativa, ekonomiska och organisatoriska förutsättningar fortfarande föreligger.

I och med att strukturuomvandlingen på landsbygden och inom primärproduktionen redan har framskridit långt i motsatt riktning skulle det med hjälp av statens markförmedlingsverksamhet vara möjligt att åstadkomma väldigt mycket i samband med ägoreglerng. Behovet av förfarandet och dess tillämplighet på dagens förhållanden testades i praktiken åren 1999–2002 i

Kauhava. På grund av den stora andelen arrenden och de kontinuerligt ökande gårdsstorlekarna är det garanterat att verksamheten idag skulle vara landsbygds- och jordbrukspolitiskt förnuftigt och att staten vad denna verksamhet beträffar snabbt skulle få tillbaka det man lagt ut. Ärendet borde skötas så snabbt som möjligt.

Anknytningen till det regionala utvecklingsarbetet

Den kundorienterade ägoregleringen har utvecklats för att tillfredsställa de behov som tagits fram genom den regionala utvecklingsverksamheten, behov som grundar sig på landskapens gemensamma mål och samarbete. Ett programbaserat regionalt utvecklingsarbete och en sektorförvaltning har antagits ta fram problem och målsättningar och dessutom vara en förutsättning för en gemensam målformulering i landskapet. Den förmodade flaskhalsen är dock att det med avseende på genomförandet av målen saknas förfaringsätt som bygger på branschöverskridande regionalt samarbete och på att markägarna deltar aktivt. Erfarenheterna från regionutvecklingsprojekten i Österbotten och Mellersta Finland och arbetet i styrningsgrupperna talar för att denna brist kan avsevärt avhjälpas genom ägoregleringsverksamheten.

Man kan dock inte bygga det regionala samarbetet på projektverksamhet. I stället borde man överväga alternativet att i varje landskap grunda samsamarbetsgrupper inom ägoregleringen med representanter från TE-centralerna, producentorganisationerna och Lantmäteriverket, samt beroende på vilka ärenden som behandlas dessutom från landskapsförbunden, rådgivningsorganisationerna, de ekonomiska regionerna, kommunerna och regionförvaltningsmyndigheterna. Samarbetsgrupperna skulle samlas regelbundet varje år samt vid behov. Sammankallningen och beredningen av ärendena skulle höra till lantmäteribråernas uppgifter.

Anknytningen till landsbygds- och jordbrukspolitiken

Resultaten i denna rapport ger anledning till att behandla landsbygdsens region- och ägostrukturer som problem och ägoregleringen som en lösning i nationella landsbygds- och jordbrukspolitiska program och i beredningen av dem. Det hela kan förtydligas genom ett översatt citat från en artikel (Käytännön Maamies 12/2003; ledare: *Investointutukia myös tilusten parannuksiin (Investeringsstöd också för förbättring av ägor)*):

”En nationell uppgörelse om den omtvistade 141-lösningen har nåtts mellan producentorganisationerna och statsmakten. Det är nu dags att komma överens om detaljerna med kommissionen.

Kommissionen har betonat investeringsstödens betydelse i södra Finland. När man talar om investeringsstöd förtanken vanligtvis till byggnads- och maskininvesteringar.

Det att investeringsstöd också kan användas för omorganisering och förbättring av åkrar och ägor har ägnats mindre uppmärksamhet.

I Finland är den genomsnittliga skiftesstorleken fortfarande olovligt liten. De små och splittrade skiftena utgör en betydande kostnadsfaktor för jordbruket.

Rörläggning av utlopps diken, röjning av stenar och uträtning av spetsiga åkerhörn är dock viktigt att göra. Vad egentliga ägobyten beträffar går man ännu i barnskor. Större åkerskiften skulle underlätta användningen av entreprenadmaskiner och gemensamma maskiner och skulle därigenom effektivera arbetet avsevärt.

En förbättring av åkerskiftena och framför allt rörläggningen av utlopps diken och öppna diken skulle också ha en betydande effekt på de hårt kritiserade utsläppen från jordbruken och belastningen av vattendragen. I strävandena att skydda stora naturliga vattenleder (åar och bäckar) genom skyddszoner har man redan framskridit långt, men faktum är att via mindre öppna diken och utlopps diken hamnar betydande mängder näringsämnen i vattendragen oberoende av odlingsättet. Genom täckdikning filtreras näringsämnena mycket effektivare än med en en meter bred skyddszon. Samtidigt blir man av med dikesrenar som försvårar besprutningar och sprider ogräs. När dikesrenarna minskar ökar medelskörden för skiftet, eftersom en del av den verkan dikesrenarna har bortfaller. Samtidigt ökar också totalskörden som en följd av att odlingsarealen ökar något.

När man går över investeringsstödsystemet lönar det sig att noggrant överväga hur medlen ska fördelas. På husdjursidan är det t.ex. svårt att i nuvarande marknadsläge motivera de höga investeringsstöd som utbetalas till svin- gårdarna för kommissionen.

Åkern utgör grunden för hela jordbruksnäringen. Skulle det vara på sin tid att satsa mera investeringar på att få åkrarna i skick? Och när vi nu ändå är inne på ämnet skulle kanske också el- och telefonbolagen kunna samla bort sina stolpar från åkrarna i snabbare takt? Jordkablarna är ett alternativ som är billigare och säkrare för alla parter.”

Behandling av legorätten i samband med ägoreglering

Huruvida ägoregleringen kan tillämpas i den nuvarande situationen betvivlas ofta på grund av att besittningen av ägor i hälften av alla fall och till och med mer grundar sig på ett arrendeavtal (punkt 1.2.1). Det förmodas att enbart ägarbaserad besittning behandlas vid ägoreglering, vilket innebär att hälften av en driftsenhets ägor inte beaktas eller att användningen av ägor i värsta fall försvåras på grund av ägoregleringen. Oron är till

stor del befogad.

I praktiken har dock legogivare varit oroade över huruvida deras egendom bevarar sitt värde, lika väl som markägare som använder jorden för sina egna ändamål. Många legogivare har velat utnyttja samma förmåner som markanvändarna och t.o.m. tillsammans med dem. Legogivaren och legotagaren har då kommit överens om ägoplaceringen och fördelningen av investeringskostnaderna, samtidigt som driftsenhetens behov har beaktats. Dock inte alltid.

Med tanke på dylika fall borde man grundligt utreda de möjligheter som den nuvarande ägoreglerings- och jordlegologstiftningen erbjuder för att kunna beakta legoförhållanden i samband med ägoregleringar. Man borde också bereda nya anvisningar och lagändringar ifall de nuvarande tolkningarna eller bestämmelserna konstateras utgöra ett hinder för en ändamålsenlig verksamhet.

Korskörning

Behovet av att köpa eller arrendera mark grannar emellan och viljan därtill sammanfaller bara i undantagsfall. Det är vanligt att de som behöver ytterligare mark tillskansar sig all tillgänglig mark oberoende av läge och kvalitet, medan åter de som har planer på att avträda mark skrider till verket först då tidpunkten är rätt och det ekonomiskt är mest lönsamt. Av dessa orsaker har strukturomvandlingen lett till en splittring av områden och ägor som tidigare koncentrerades kring bosättningen. Nuförtiden har alla kommuner och gårdsgrepp ägor utanför kommunen eller byn och inom nästan alla kommuners och byars gränser finns ägor som utomstående använder. Som följd uppstår korskörning.

Redan själva utgångspunkten för ägoregleringen är att den är ett grundförbättringsprojekt som är bundet till ett visst område. Vid ägoreglering befattar man sig bara i begränsad utsträckning och vanligtvis i ett relativt sent skede med eventuell korskörning på så sätt att ägobyten genomförs. I den nuvarande situationen behövs utredningar som förutom området ifråga också utgår från gårdsbruksenheternas driftscentra och klarlägger hur trafiken löper inom gårdarnas områden, dvs. från dessa driftscentra och i olika riktningar, samt om korskörning förekommer. Det skulle behövas särskilda redskap för att med användning av givna kriterier utreda vilka skiften som "orsakar" korskörning och bland dem leta efter utbytespar och -kedjor så att korskörningen kunde minimeras. Problemet med korskörningen borde undanröjas innan den egentliga ägoregleringen utförs inom området.

Myndighetsstyrning

Lagen möjliggör fortfarande toppstyrd ägoreglering genom vilken de mål som myndigheterna anser vara lämpliga eller som definieras i lagen förverkligas på en gång och så att ägoregleringen omfattar ett antal fastigheter utvalda av myndigheterna. Enligt Lantmäteriverkets gällande ägoregleringsstrategi är denna möjlighet begränsad till fall, där ägoregleringen baserar sig på en lagkraftvunnen myndighetsplan (allmän väg, järnväg, skyddsprojekt osv.) eller någon annan målsättning som är viktig eller godtagbar med tanke på det allmänna bästa (fastighetssystemets tillförlitlighet) och där ägoregleringen minskar förluster, olägenheter och kostnader för annan markanvändning och andra användare. Vid myndighetsstyrda projekt erbjuds samma tjänster som vid det kundorienterade tillvägagångssättet och i allmänhet borde dessa tjänster också utnyttjas.

För klarhetens skull bör man påpeka att till den kundorienterade ägoreglering som avses i denna rapport hör både de projekt som markägarna initierat och de projekt som myndigheterna initierat. I de sistnämnda projekten beaktas myndigheternas och markägarens målsättningar för markanvändningens del parallellt och på samma grunder.

Prioriteringen

Den tidigare lagstiftningen utgick ifrån principen att man inom ramen för samma nyskiftesprojekt "gör allt som är nödvändigt, för alla och på en gång". Det hur viktigt och brådskade ett projekt ansågs vara berodde huvudsakligen på projektets omfattning och kostnaderna. Nu används ägoregleringar i första hand för att förnya region- och ägostrukturerna (by- och skiftesstrukturer, ägoplacering, väg- och dräneringsnät osv.) och först i andra hand och av särskilt skäl för upprustning. Målet är att åtgången bara genomföra de ändringar som brådskar mest och som snabbast medför fördelar.

Projektens angelägenhet och brådskade borde i framtiden avgöras i första hand utgående från hur stora förändringar man uppnår i region- och ägostrukturerna jämfört med utgångsläget och den optimala situationen och hur snabbt förändringarna skulle kunna utnyttjas. Projektets omfattning, kostnaderna och dess betydelse med avseende på målet att förbättra förhållandena på orten borde beaktas först i andra hand.

Eftersom t.ex. underhåll av vägar och diken vanligtvis är förmånligast att genomföra i form av lokala samprojekt, borde man se till att det i samband med ägoregleringar också ordnas finansiering för dessa arbeten och inte enbart finansiering för nyskiften, dvs. medel avsedda för förbättring av skiftesstrukturerna.

3. REKOMMENDATIONER

De splittrade ägostrukturerna utgör ett ganska vanligt problem i vårt land samtidigt som möjligheterna att förbättra strukturerna är tämligen goda. De sätt på vilka frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen kan tas i beaktning vid utvecklingen av landsbygden och lantbruket och problemet bemästras är funktionella och tidsenliga. Verksamheten är dock i praktiken småskalig jämfört med behovet och fördelas ojämnt mellan olika delar av landet. Vilka åtgärder borde man då vidta?

Den politiska nivån

Beslutsfattarna har meddelat att de vill stödja ägoregleringsverksamheten. För att tanken skall omsättas i handling borde politiker och ministerier sörja för att frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen ingår i de nationella jordbruks- och landsbygdspolitiska strategierna och programmen och särskilt då bland åtgärderna, att statens markförmedlingsverksamhet jämte ägoregleringar åter inkluderas i TE-centralernas verksamhetsprogram och att konkreta mål ställs upp för ägoregleringsverksamheten och behövliga resurser beviljas för att nå målen.

Myndigheterna

De regionala förvaltningsmyndigheterna har omfattat den kundorienterade ägoregleringsverksamheten som baserar sig på regionalt samarbete och varit mycket aktiva i frågan. Markägarna har likaså förhållit sig fördomsfritt och positivt till detta samarbetsätt. Med tanke på fortsättningen är det viktigt att det i samband med konkreta projekt klart och öppet berättas när och i vilka frågor man handlar på myndigheternas villkor och i vilka kundanpassat och med iakttagande av parternas jämlikhet. Frågan bör lösas senast i behovsutredningsskedet.

Lantmäteriverket är allmänt sett särskilt mån om

att hålla frågan om ägostrukturerna och ägoregleringen aktuell tills det framkommer om det finns en efterfrågan på verkets ägoregleringstjänster eller inte. Verket avser också att behandla kundinitiativ på ovan beskrivna sätt och på jämlika grunder i hela landet. För det ändamålet krävs noggranna målsättningar och styrning inom ramen för verkets verksamhetsplaner och resultatavtal.

Landskapsförbund, ekonomiska regioner och kommuner

Landskapsorganen, inklusive kommunerna, borde främja förmedlingen av information om ägostrukturerna och ägoregleringen inom sina områden och på så sätt öka kännedomen om dem. I denna avsikt borde man låta göra utredningar över ägostrukturerna i de kommuner som inte ingick i denna utredning och inom områden mindre än kommunerna. En sådan utredning jämte kartorna ger en mångsidig och åskådlig bild av nuläget samt tjänar också andra syften än ägoregleringen och dessutom kan den genomföras inom rimlig tid och till rimliga kostnader.

Markägarna

Det är upp till varje markägare om han eller hon vill bevara de nuvarande markförhållandena eller utnyttja möjligheten till ändringar. Det regionala samarbetet och ägoregleringen som redskap kan behövas för att främja bägge målen och bidra till att de nås. För att dra allmänna slutsatser om vad som kan åstadkommas och var har man ännu för lite konkret information och praktiska erfarenheter. Enligt de utredningar som ingår i föreliggande rapport lönar det sig för markägarna och dem som bevakar markägarnas intressen i alla delar av landet att ta fram denna information.

BILAGA I

Ett exempel på en utskrift från statistikkörningen (Vittis)

2003-03-17

1)	Antalet bruksenheter		
2)	388		
3)	Storleksfördelningen av bruksenheternas åkerareal (ha, st.)		
4)	0-5	34	
5)	5-20	50	
6)	10-20	85	
7)	20-30	69	
8)	30-40	54	
9)	40-50	31	
10)	50-	65	
11)	Totala åkerarealen (ha)		
12)	11 893,53		
13)	Arrenderade åkerarealen (ha)		
14)	2 670,23		
15)	Antalet åkerskiften		
16)	3 766		
17)	Åkerskiftenas arealfördelning (ha, st.)		
18)	0-0,5	530	
19)	0,5-1	583	
20)	1-2	777	
21)	2-3	518	
22)	3-5	628	
23)	5-	726	
24)	Åkerskiftenas medelstorlek (ha)		
25)	3,16		
26)	Avståndsfördelningen för åkerskiftesgrupperna fågelvägen (m, st., medel.ha)		
27)	0-500	1 183	3,08
28)	500-1 000	563	3,47
29)	1 000-2 000	501	3,39
30)	2 000-4 000	420	2,78
31)	4 000-7 000	167	3,12
32)	7 000-	171	2,97
33)	Åkerskiftenas medelavstånd fågelvägen (m)		
34)	1 692		
35)	Åkerskiftenas arealavvägning, medelavstånd fågelvägen (m)		
36)	1 655		

BILAGA 3

Sammanställd statistik över åkermarkens ägostruktur per gårdsstorleksklass

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

LAPPLAND

Posio

0-5	35,3	3,3	0,87	96,7	–	0,61	16
5-10	07,9	7,6	1,18	81,8	0,6	1,05	23
10-20	18,3	15,4	1,63	72,1	5,6	1,27	63
20-30	26,1	23,9	1,83	67,8	6,1	1,55	40
30-40	34,1	33,2	1,68	70,5	4,5	1,48	18
40-50	30,8	43,8	1,95	69,3	6,4	2,54	9
50-	49,8	57,9	2,19	65,9	10,6	2,27	5

Ranua

0-5	16,7	3,9	1,07	85,0	–	1,28	11
5-10	4,0	7,1	1,56	72,3	2,5	1,72	26
10-20	13,9	14,8	2,10	61,6	10,1	1,02	56
20-30	21,6	25,1	2,38	56,4	13,5	1,49	40
30-40	30,2	34,2	2,15	60,6	10,3	2,36	19
40-50	38,7	44,7	2,73	53,6	14,4	4,41	16
50-	46,7	68,7	2,83	53,0	16,0	5,39	9

Sodankylä

0-5	15,5	3,4	0,96	85,2	–	1,04	65
5-10	22,1	6,9	1,42	73,5	2,5	1,97	56
10-20	37,6	13,7	1,57	73,3	4,9	2,51	51
20-30	35,4	24,6	1,72	71,3	5,9	1,89	34
30-40	30,2	32,9	2,15	60,9	9,8	1,82	6
40-50	51,3	41,6	1,84	66,2	7,4	0,95	3
50-	24,9	56,8	3,66	38,7	27,4	2,28	4

Tervola

0-5	20,2	3,3	1,14	82,6	–	0,62	18
5-10	7,0	7,6	1,57	71,4	6,3	1,15	23
10-20	10,3	14,7	1,70	71,2	7,3	1,10	27
20-30	14,2	23,1	2,22	61,6	11,3	1,72	17
30-40	32,1	35,1	2,11	64,5	10,4	1,97	18
40-50	35,5	44,2	1,92	65,6	8,7	1,68	12
50-	48,1	80,4	2,19	62,8	9,3	2,36	24

KAJANALAND

Puolango

0-5	–	3,1	0,81	94,7	–	0,70	5
5-10	14,1	7,1	1,06	84,1	0,9	1,85	16
10-20	19,6	14,8	1,22	83,4	2,8	2,01	24
20-30	36,5	24,4	1,40	79,2	3,3	1,78	14
30-40	30,5	34,3	1,36	78,6	2,4	1,94	10
40-50	25,2	46,3	2,31	65,0	10,0	0,96	3
50-	38,9	73,4	2,06	66,1	6,1	3,89	5

Sotkamo

0-5	10,9	3,7	0,86	90,4	–	0,46	24
5-10	12,2	7,4	1,15	84,1	1,7	0,80	55
10-20	17,1	14,3	1,49	75,8	3,8	1,22	77
20-30	33,6	24,9	1,60	73,2	4,9	2,03	58
30-40	42,5	35,1	1,71	72,5	5,6	1,87	26
40-50	49,1	43,7	1,78	72,5	6,0	2,15	21
50-	58,0	74,2	1,97	67,2	5,6	4,31	28

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Vaala

0-5	4,5	3,7	1,31	85,7	–	0,72	5
5-10	8,2	6,8	1,43	75,0	2,6	0,45	16
10-20	26,5	14,5	1,73	72,5	6,6	1,53	29
20-30	9,2	26,0	3,13	51,1	22,7	1,16	17
30-40	23,5	34,3	2,68	51,7	12,6	1,37	18
40-50	35,2	44,7	2,72	55,7	14,2	1,85	18
50-	30,4	89,5	4,23	39,8	29,2	2,47	34

NORRA ÖSTERBOTTEN

Haapavesi

0-5	11,1	3,5	1,66	70,0	–	0,51	14
5-10	15,8	7,1	1,71	69,2	2,9	1,20	25
10-20	13,5	15,0	2,14	59,9	8,7	1,48	46
20-30	21,1	24,4	2,37	57,7	10,4	1,39	47
30-40	24,4	34,8	2,61	54,5	13,7	2,03	39
40-50	33,1	44,1	2,51	57,5	13,3	1,87	33
50-	40,4	70,2	2,92	50,7	16,6	2,44	58

Limingo

0-5	14,5	3,5	1,64	68,4	–	0,27	9
5-10	13,6	7,5	1,99	65,8	10,5	0,92	20
10-20	4,6	13,9	3,00	48,2	18,0	0,80	30
20-30	12,0	24,6	3,70	39,8	27,1	1,26	20
30-40	11,4	34,3	3,18	44,1	19,2	1,34	26
40-50	19,8	44,1	3,57	42,8	25,2	1,60	18
50-	38,7	84,7	4,45	35,7	32,4	2,14	51

Pudasjärvi

0-5	25,8	3,8	1,03	86,0	–	0,38	25
5-10	13,5	7,1	1,14	83,4	3,0	0,96	32
10-20	29,5	14,9	1,51	74,3	3,9	1,34	60
20-30	39,8	23,8	1,76	71,1	6,9	1,69	41
30-40	45,7	34,1	2,29	60,3	12,1	2,67	15
40-50	56,7	45,4	2,07	62,3	6,5	2,67	7
50-	30,8	58,7	3,26	45,4	25,9	1,93	6

Ruukki

0-5	5,3	4,1	1,22	78,3	–	0,18	11
5-10	7,2	7,9	2,01	62,7	11,8	0,79	13
10-20	9,8	16,0	2,01	64,0	8,2	0,82	43
20-30	11,7	25,2	2,40	57,7	12,7	0,93	42
30-40	18,1	33,8	2,77	52,7	15,5	0,98	36
40-50	17,0	45,5	2,71	53,7	15,5	1,19	23
50-	24,5	78,1	3,20	49,0	20,7	1,82	87

MELLERSTA ÖSTERBOTTEN

Kaustby

0-5	29,9	3,2	1,10	86,8	–	2,15	18
5-10	9,4	7,1	1,25	79,3	3,0	0,84	24
10-20	15,4	14,9	1,57	74,3	3,5	1,04	58
20-30	28,0	24,2	1,79	68,0	6,1	1,41	51
30-40	35,0	35,1	2,09	65,6	8,5	1,29	31
40-50	41,2	44,4	2,08	63,3	7,7	1,56	17
50-	39,4	68,3	2,19	60,8	8,0	2,44	10

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Toholampi

0-5	0,7	1,8	1,42	69,2	-	1,27	10
5-10	-	7,7	2,56	55,6	16,7	0,69	6
10-20	7,8	14,8	2,70	50,8	15,6	0,69	36
20-30	17,0	25,5	3,08	49,7	17,4	1,08	69
30-40	22,5	34,0	3,14	49,2	17,0	1,29	54
40-50	27,2	43,9	3,34	38,9	19,2	1,70	40
50-	38,9	61,8	3,07	48,6	20,0	1,90	30

Vetil

0-5	18,7	3,1	0,93	92,6	-	0,46	8
5-10	10,6	7,5	1,57	69,1	5,0	1,20	29
10-20	10,3	15,2	1,85	65,9	5,6	1,21	58
20-30	22,1	23,9	2,05	62,9	8,5	1,49	35
30-40	36,2	34,8	1,91	66,1	7,0	1,72	25
40-50	38,1	44,8	2,03	63,4	7,8	2,05	22
50-	54,7	77,5	2,16	62,0	8,7	3,37	19

ÖSTERBOTTEN

Kristinestad

0-5	6,3	2,8	0,93	91,1	-	2,06	37
5-10	12,2	7,7	1,33	81,5	2,0	1,10	43
10-20	13,9	14,8	1,80	70,1	6,9	1,56	96
20-30	22,7	24,6	1,92	67,1	6,9	1,83	80
30-40	36,3	34,9	1,66	74,0	3,7	2,34	41
40-50	38,4	44,5	1,80	69,6	5,4	2,01	26
50-	52,3	67,5	1,76	70,0	5,5	3,29	32

Oravais

0-5	37,1	2,3	0,79	87,0	-	0,54	8
5-10	10,4	7,8	1,24	82,9	2,4	1,01	13
10-20	13,7	16,1	1,40	76,4	2,2	1,12	23
20-30	13,3	24,8	1,52	74,2	3,8	1,50	24
30-40	24,1	34,5	1,89	67,7	6,1	1,66	26
40-50	28,4	44,4	1,91	57,1	5,7	1,93	18
50-	30,5	81,0	2,21	63,1	8,2	2,19	11

Nykarleby

0-5	17,1	3,5	1,04	82,6	-	0,67	36
5-10	6,0	7,7	1,47	75,2	3,9	1,04	64
10-20	7,0	15,0	1,80	67,5	6,3	1,13	107
20-30	13,2	24,0	2,02	64,5	7,5	1,41	77
30-40	29,7	34,8	1,85	66,8	6,2	1,41	36
40-50	27,1	45,1	2,17	63,1	8,6	1,94	29
50-	33,9	67,1	2,24	60,6	10,2	2,02	76

SÖDRA ÖSTERBOTTEN

Kauhava

0-5	7,1	3,8	1,19	84,6	-	0,88	12
5-10	12,7	7,4	1,51	76,6	1,8	1,58	34
10-20	12,7	15,0	2,08	60,6	7,6	1,83	98
20-30	15,2	24,7	2,18	61,2	9,1	1,73	94
30-40	21,3	34,1	2,46	55,7	10,2	2,01	68
40-50	27,0	44,2	2,32	58,4	10,1	2,89	33
50-	45,6	78,3	2,40	57,7	10,3	2,95	59

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Kortesjärvi

0-5	-	3,7	1,15	86,3	-	1,36	12
5-10	10,4	7,6	1,36	80,0	3,5	1,53	36
10-20	7,6	14,8	1,62	74,4	4,0	1,09	71
20-30	19,4	24,9	1,80	68,4	5,2	1,40	53
30-40	28,0	35,0	1,84	68,4	5,8	1,78	37
40-50	29,2	43,4	1,94	66,1	6,3	1,63	15
50-	51,9	67,8	1,98	63,9	6,8	2,74	16

Lappajärvi

0-5	10,4	3,3	0,96	88,3	-	1,88	22
5-10	10,2	7,3	1,27	82,2	1,8	1,23	38
10-20	16,2	14,9	1,47	76,7	2,4	1,83	88
20-30	29,8	25,0	1,52	74,2	2,5	1,98	41
30-40	37,0	35,1	1,71	70,1	3,6	2,58	28
40-50	46,6	44,7	1,62	72,3	3,2	1,54	18
50-	63,8	71,1	1,65	73,4	3,6	3,17	14

Lappo

0-5	9,5	3,5	1,32	77,6	-	1,33	29
5-10	9,4	7,6	1,49	75,0	1,9	1,74	100
10-20	7,7	14,6	1,92	63,3	5,9	1,92	208
20-30	19,3	24,2	2,12	61,1	7,9	2,02	168
30-40	22,4	34,7	2,24	58,1	8,0	2,18	87
40-50	28,7	44,4	2,37	55,5	10,3	2,83	48
50-	39,7	70,9	2,62	43,4	13,0	3,34	80

MELLERSTA FINLAND

Hankasalmi

0-5	-	3,0	1,01	83,9	-	0,31	19
5-10	8,4	7,6	1,47	76,4	2,6	0,57	37
10-20	10,0	14,5	1,85	66,3	6,5	0,77	83
20-30	23,6	24,9	2,05	51,3	7,5	1,18	54
30-40	37,7	34,5	2,04	64,3	7,4	1,59	28
40-50	33,1	44,2	2,14	61,6	8,7	1,56	25
50-	41,3	73,3	2,42	60,9	11,9	2,44	18

Pihtipudas

0-5	-	3,0	1,43	77,5	-	0,37	19
5-10	2,7	8,1	2,32	56,3	9,2	0,87	25
10-20	12,3	14,8	2,05	65,4	7,3	1,70	49
20-30	29,2	25,0	2,28	58,7	10,8	1,41	32
30-40	32,8	34,8	2,59	54,1	14,3	1,36	38
40-50	48,5	43,8	2,20	59,9	9,8	2,57	27
50-	52,9	75,3	2,68	52,8	14,6	3,01	35

Saarijärvi

0-5	12,7	3,7	1,10	85,6	-	0,31	27
5-10	6,8	7,7	1,38	76,1	2,6	0,48	48
10-20	12,3	14,3	1,66	73,0	5,6	0,98	89
20-30	17,1	25,2	1,91	67,2	7,7	1,61	69
30-40	27,3	34,1	2,12	65,2	10,3	1,89	31
40-50	40,9	43,8	2,15	64,4	10,4	2,12	16
50-	46,9	69,8	2,45	57,7	12,4	3,37	26

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

NORRA KARELEN

Kides

0-5	6,8	3,1	0,91	87,3	–	0,41	32
5-10	8,4	7,9	1,39	75,8	3,5	0,46	51
10-20	13,6	14,8	1,64	74,7	4,1	0,94	111
20-30	26,6	24,5	1,96	65,8	7,4	1,22	73
30-40	30,6	34,9	2,02	65,7	7,2	1,34	51
40-50	40,2	45,7	2,39	57,9	12,0	1,38	20
50-	49,6	65,4	2,34	58,0	9,4	2,49	19

Liekka

0-5	–	3,6	1,26	83,3	–	0,30	17
5-10	11,5	7,7	1,28	78,9	2,0	0,91	33
10-20	15,1	15,8	1,71	70,5	6,5	1,09	57
20-30	19,9	24,5	2,01	66,0	8,9	1,40	56
30-40	22,8	34,8	2,36	59,3	10,2	2,43	32
40-50	38,3	44,1	2,36	59,8	12,1	1,51	23
50-	41,2	78,4	2,83	53,9	16,5	2,82	27

Nurmes

0-5	4,2	4,1	0,72	96,8	–	1,44	11
5-10	9,3	7,4	1,17	82,1	1,3	1,00	35
10-20	13,2	15,5	1,73	71,0	6,1	0,81	55
20-30	20,4	24,6	1,97	67,6	8,0	0,96	40
30-40	29,1	34,0	2,12	63,3	7,9	1,22	29
40-50	32,3	45,5	2,17	61,3	9,8	1,66	16
50-	45,9	73,4	2,29	60,6	11,6	2,92	23

Polvijärvi

0-5	3,2	2,9	1,00	87,1	–	0,41	32
5-10	7,8	7,6	1,59	73,3	2,7	0,65	39
10-20	10,8	15,3	1,97	66,1	6,5	1,46	86
20-30	20,1	24,8	2,34	59,2	10,3	1,29	63
30-40	25,7	34,1	2,65	54,7	13,9	1,48	44
40-50	43,3	44,9	2,14	62,0	7,5	2,80	17
50-	55,9	77,5	2,98	49,4	18,4	2,57	33

NORRA SAVOLAX

Kiuruvesi

0-5	19,3	3,7	1,11	81,4	–	2,80	21
5-10	3,8	7,2	1,58	71,4	3,6	0,43	42
10-20	9,6	15,2	2,11	63,5	8,6	0,84	115
20-30	18,4	24,4	2,35	59,5	12,4	1,24	116
30-40	19,6	34,8	2,56	56,7	13,4	1,75	82
40-50	30,2	45,0	2,83	52,8	15,6	1,69	59
50-	37,2	67,1	2,95	51,5	17,3	2,16	101

Kuopio

0-5	12,4	3,3	1,06	85,6	–	0,34	34
5-10	4,5	7,7	1,54	72,1	3,4	0,98	36
10-20	16,5	14,8	1,73	68,4	5,3	0,71	64
20-30	35,8	24,6	1,69	72,9	5,1	1,05	34
30-40	31,4	34,8	2,38	58,8	9,3	1,25	32
40-50	36,2	43,8	2,66	57,0	13,0	1,92	14
50-	57,8	69,4	2,34	58,5	9,6	3,26	21

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Lapinlax

0-5	–	3,4	1,60	63,2	–	0,24	9
5-10	5,8	8,0	1,53	76,6	5,1	0,46	26
10-20	6,4	15,2	2,34	61,6	11,7	0,88	63
20-30	7,5	25,2	2,41	57,4	11,9	0,89	74
30-40	11,7	34,9	3,14	48,8	20,0	1,28	46
40-50	16,7	43,6	3,08	45,6	20,5	1,36	24
50-	25,2	66,9	3,04	49,6	17,3	1,94	35

Suonenjoki

0-5	7,8	3,1	1,00	86,8	–	0,32	46
5-10	9,0	7,2	1,59	71,6	2,4	0,50	64
10-20	20,2	14,3	1,99	61,1	5,6	0,85	42
20-30	23,7	24,6	2,35	56,3	9,9	1,14	29
30-40	36,3	35,2	2,19	60,6	8,4	1,35	17
40-50	53,2	44,8	3,28	42,7	17,7	1,52	9
50-	55,5	65,7	2,88	48,1	13,8	2,85	13

SÖDRA SAVOLAX

Kerimäki

0-5	0,8	2,6	0,92	86,9	–	0,57	37
5-10	7,9	7,5	1,54	73,7	1,7	0,45	36
10-20	8,4	13,7	1,85	68,0	6,6	0,64	45
20-30	25,4	23,8	1,91	66,4	5,7	1,17	38
30-40	35,5	33,2	1,99	66,5	6,6	1,93	20
40-50	39,9	45,6	2,39	59,7	10,4	1,67	8
50-	54,4	60,1	2,44	59,1	10,1	2,54	8

S:t Michel

0-5	8,4	3,6	0,88	92,3	–	0,30	45
5-10	3,6	7,5	1,12	87,6	0,7	0,41	82
10-20	19,8	14,5	1,41	77,8	1,5	1,03	128
20-30	28,5	24,6	1,56	73,9	2,8	1,33	79
30-40	43,2	35,2	1,62	72,6	3,4	2,59	26
40-50	48,4	44,1	1,80	65,9	4,5	1,61	10
50-	53,6	64,2	1,79	69,1	4,9	2,92	18

Puumala

0-5	8,9	3,6	1,01	84,9	–	0,25	15
5-10	6,7	7,2	1,25	84,3	0,5	0,60	34
10-20	19,3	14,8	1,41	77,8	1,7	0,93	51
20-30	37,1	23,2	1,41	76,8	2,7	1,47	16
30-40	48,1	35,3	1,50	76,6	3,2	2,01	8
40-50	53,4	45,3	1,69	67,6	2,8	2,35	4
50-	63,4	58,1	1,47	75,9	–	2,96	2

Rantasalmi

0-5	21,6	2,4	1,07	90,0	–	0,15	9
5-10	22,9	7,6	1,75	69,6	4,4	0,63	31
10-20	12,3	15,2	1,93	65,0	5,9	0,65	78
20-30	23,6	24,9	2,20	60,9	7,9	1,06	70
30-40	35,2	35,4	2,28	58,8	10,0	1,44	29
40-50	45,3	44,8	2,13	59,3	8,4	1,36	13
50-	47,5	67,7	2,55	52,8	11,7	3,22	18

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

SÖDRA KARELEN

Villmanstrand

0-5	8,4	3,4	1,07	86,8	–	0,46	24
5-10	8,7	7,6	1,34	78,6	2,7	0,57	65
10-20	9,6	14,9	1,72	70,5	4,4	0,87	140
20-30	21,6	24,9	2,01	63,4	6,8	1,52	87
30-40	32,2	34,6	2,15	61,3	8,6	1,40	55
40-50	42,5	45,1	2,01	64,2	6,0	1,39	29
50-	51,4	67,1	2,26	60,2	9,7	2,43	50

Saaris

0-5	–	3,0	1,37	81,8	–	0,16	5
5-10	3,5	8,0	1,48	74,3	2,9	0,27	13
10-20	16,0	15,3	2,02	63,2	9,0	0,82	47
20-30	22,8	25,9	2,55	54,9	13,9	1,13	29
30-40	35,2	33,3	2,52	59,5	13,3	1,21	20
40-50	37,5	43,4	2,39	62,2	11,4	1,67	11
50-	40,6	64,4	3,41	45,5	22,1	1,76	17

Savitaipale

0-5	–	3,5	1,26	90,9	–	0,59	4
5-10	7,1	7,8	1,20	84,6	0,5	0,61	32
10-20	12,6	15,2	1,51	76,7	3,5	0,91	43
20-30	29,3	25,0	1,54	76,6	3,7	1,18	35
30-40	38,3	34,4	1,79	68,7	5,0	1,43	24
40-50	46,8	43,9	1,59	72,6	3,0	1,78	17
50-	44,4	64,5	2,03	63,0	6,8	1,68	11

KYMMENEDALEN

Elimä

0-5	13,8	3,6	2,08	62,5	–	2,03	14
5-10	5,4	8,3	3,18	42,4	21,2	0,44	32
10-20	3,8	15,0	3,84	36,8	27,9	0,69	112
20-30	6,4	24,5	4,04	35,4	29,3	0,85	103
30-40	10,1	34,6	4,43	35,3	32,9	1,11	68
40-50	11,8	44,8	4,58	34,7	36,1	1,32	37
50-	28,5	78,6	5,13	27,4	39,3	2,17	79

Valkeala

0-5	5,2	3,4	1,60	65,8	–	0,54	17
5-10	6,1	7,8	1,93	65,7	7,3	1,16	44
10-20	11,0	15,0	2,19	60,6	9,3	1,14	114
20-30	14,4	24,5	2,55	55,7	11,4	1,32	61
30-40	28,0	33,8	2,51	56,8	11,3	1,51	44
40-50	28,9	45,2	2,91	54,2	17,4	1,17	17
50-	37,1	71,4	2,84	52,9	15,7	2,24	56

Fredrikshamn

0-5	8,9	3,3	0,92	89,2	–	0,44	26
5-10	7,7	7,6	1,45	78,7	3,8	0,74	35
10-20	14,1	14,9	1,58	72,6	3,4	1,22	94
20-30	23,3	24,4	1,83	69,8	6,7	1,14	59
30-40	43,5	34,3	1,69	72,9	3,8	1,48	30
40-50	39,5	44,7	1,92	67,0	7,7	1,62	15
50-	50,0	73,3	1,90	68,7	7,1	1,73	26

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

SATAKUNTA

Vittis

0-5	11,3	3,6	1,34	80,2	–	0,35	34
5-10	8,7	7,7	1,75	70,3	5,9	0,80	50
10-20	10,8	15,3	2,68	54,2	14,4	1,18	85
20-30	14,5	24,8	2,78	52,4	15,4	1,69	69
30-40	23,8	34,2	2,99	50,6	19,7	1,33	54
40-50	20,7	45,3	3,67	43,8	22,4	2,11	31
50-	29,3	78,8	3,80	44,0	25,3	2,16	65

Karvia

0-5	1,8	3,6	1,28	79,2	–	0,48	17
5-10	3,9	7,3	1,54	72,9	2,7	0,84	47
10-20	8,4	15,1	1,91	62,9	4,1	1,21	90
20-30	19,7	25,0	2,36	55,7	10,1	1,16	63
30-40	30,7	33,5	2,10	61,5	8,1	1,83	27
40-50	36,3	45,0	2,43	55,2	10,6	2,00	27
50-	43,8	69,3	2,59	52,9	11,7	2,60	24

Sastmola

0-5	13,6	3,5	0,90	94,9	–	0,80	10
5-10	8,5	7,5	1,13	83,3	1,7	0,83	18
10-20	5,9	14,1	1,17	86,3	1,7	1,14	39
20-30	8,5	24,9	1,44	78,8	4,2	1,92	15
30-40	19,7	35,5	1,28	80,0	1,8	2,29	16
40-50	22,8	43,7	1,57	75,5	5,0	1,73	10
50-	33,9	73,7	1,63	73,0	4,2	2,46	10

Björneborg

0-5	28,5	3,3	1,14	80,6	–	0,73	42
5-10	17,7	7,3	1,28	79,9	3,2	1,05	54
10-20	33,5	14,6	1,70	71,3	6,3	1,18	52
20-30	25,6	24,8	1,86	72,5	6,5	1,51	30
30-40	34,5	34,1	2,30	62,3	11,8	1,86	30
40-50	55,2	44,1	2,19	67,2	10,7	1,91	18
50-	57,2	89,1	3,03	53,2	17,2	2,21	61

BIRKALAND

Tavastkyro

0-5	17,9	3,2	0,95	80,3	–	0,71	19
5-10	7,7	7,7	1,75	65,8	4,7	0,75	43
10-20	8,2	15,2	2,29	59,5	11,2	0,73	87
20-30	13,6	24,3	2,23	60,6	9,7	1,34	51
30-40	25,9	34,8	2,48	58,0	13,5	1,25	39
40-50	24,0	46,0	2,58	55,2	12,0	1,64	29
50-	43,5	78,6	2,60	59,1	14,6	2,64	43

Kangasala

0-5	11,0	2,9	0,92	86,3	–	0,18	16
5-10	8,8	7,6	1,56	74,5	4,8	0,28	21
10-20	6,9	15,0	1,49	76,7	3,8	0,64	29
20-30	32,0	25,5	1,68	75,3	4,1	0,94	24
30-40	29,9	37,2	2,06	67,6	8,9	1,15	23
40-50	43,0	43,7	2,11	62,6	9,6	1,73	13
50-	53,2	96,3	2,65	60,3	13,7	2,09	24

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Ruovesi

0-5	–	3,9	1,07	89,7	–	0,31	8
5-10	8,0	7,4	1,32	80,2	3,7	0,41	39
10-20	15,5	14,8	1,86	69,0	7,7	0,61	55
20-30	25,3	24,9	1,90	67,3	6,8	0,91	29
30-40	30,9	35,2	2,55	55,5	12,9	1,43	23
40-50	36,3	42,9	2,57	57,5	14,4	2,08	10
50-	58,7	81,5	2,94	53,3	17,8	3,00	30

Vesilax

0-5	10,9	3,6	0,94	86,0	–	0,31	13
5-10	9,9	7,9	1,16	84,9	3,6	0,38	33
10-20	4,9	14,2	1,90	70,1	8,6	0,64	53
20-30	13,6	24,8	1,99	67,5	8,2	1,02	41
30-40	26,0	34,6	2,47	60,6	12,7	1,61	23
40-50	39,7	46,3	2,14	65,2	9,5	1,90	15
50-	50,4	76,8	2,71	58,7	15,4	2,34	23

EGENTLIGA TAVASTLAND

Hauho

0-5	–	2,6	1,13	92,0	–	0,11	11
5-10	8,6	7,3	1,48	73,8	4,9	0,98	33
10-20	8,8	14,4	2,12	63,1	8,9	0,92	48
20-30	21,0	24,6	2,31	58,8	11,8	1,27	35
30-40	24,6	35,7	2,83	51,8	14,3	1,54	31
40-50	25,9	44,3	2,95	55,7	15,8	1,53	21
50-	45,7	71,8	2,84	52,9	15,4	2,22	33

Hausjärvi

0-5	12,6	3,3	1,32	73,3	–	0,36	12
5-10	11,4	7,5	2,21	62,3	9,8	0,60	15
10-20	9,1	14,4	3,22	68,0	21,0	0,49	33
20-30	8,9	24,3	3,83	38,4	23,6	0,85	38
30-40	17,6	35,6	3,60	45,9	23,9	1,00	44
40-50	16,3	44,5	4,42	38,5	33,2	0,99	32
50-	30,6	85,7	5,02	35,3	35,1	2,30	74

Humppila

0-5	–	3,0	3,01	33,3	–	0,04	3
5-10	–	8,0	2,04	55,3	10,6	0,20	12
10-20	0,8	15,3	3,16	44,3	20,6	0,58	47
20-30	8,6	24,1	3,52	41,7	25,0	0,73	28
30-40	8,1	34,2	3,82	42,9	27,3	0,96	22
40-50	16,3	43,2	3,09	51,0	21,8	1,42	17
50-	21,6	83,7	4,54	35,9	34,4	1,64	29

Lampis

0-5	14,5	3,2	0,91	87,2	–	0,56	11
5-10	1,0	7,5	1,62	74,3	6,4	0,35	23
10-20	10,9	15,2	2,01	66,4	8,7	0,75	73
20-30	17,2	24,6	2,19	63,8	11,6	1,04	67
30-40	27,2	34,5	3,01	54,9	19,2	1,24	33
40-50	37,2	44,2	3,00	55,6	20,4	1,82	11
50-	33,5	80,5	3,23	53,3	19,0	2,26	40

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

PÄIJÄNNE -TAVASTLAND

Asikkala

0-5	13,4	3,5	1,10	79,7	–	0,34	22
5-10	6,5	7,2	1,56	75,0	4,6	0,40	33
10-20	8,1	14,5	1,87	67,7	6,2	0,83	67
20-30	12,9	24,7	2,59	58,7	14,4	1,02	67
30-40	25,1	34,5	2,50	57,8	11,0	1,61	35
40-50	32,8	43,6	3,03	49,4	19,2	2,38	17
50-	47,1	79,7	2,70	57,8	14,8	2,31	35

Hollola

0-5	4,6	3,3	1,11	83,3	–	0,26	12
5-10	6,7	8,0	1,79	65,8	5,4	0,43	25
10-20	6,9	14,7	3,13	52,0	21,9	0,64	65
20-30	10,3	24,9	3,03	48,6	17,8	0,88	56
30-40	17,5	34,0	3,54	45,7	22,5	0,99	39
40-50	22,0	44,4	3,64	47,2	23,3	1,58	25
50-	37,0	78,4	4,49	39,4	31,2	2,60	66

Kärkölä

0-5	–	2,1	1,78	57,1	–	0,09	5
5-10	17,0	8,3	2,05	59,4	5,8	0,59	17
10-20	2,8	15,7	3,02	50,5	16,8	0,53	41
20-30	8,5	24,8	3,59	46,2	21,5	0,76	32
30-40	13,4	35,4	3,45	48,9	21,5	0,97	23
40-50	17,9	44,6	3,55	42,3	22,8	1,59	24
50-	27,5	80,0	4,85	36,5	31,7	1,55	58

Sysmä

0-5	5,6	3,0	0,87	93,5	–	0,32	18
5-10	–	7,6	1,23	80,9	3,5	0,37	28
10-20	8,5	15,2	1,62	73,6	4,8	0,83	66
20-30	14,7	25,1	1,87	69,4	8,2	1,11	47
30-40	23,6	34,7	2,16	61,6	9,3	1,22	28
40-50	29,8	45,3	2,39	58,1	13,4	1,60	22
50-	32,7	75,9	2,66	58,8	15,5	2,60	40

ÖSTRA NYLAND

Sammatti

0-5	–	3,7	1,59	71,4	–	0,22	3
5-10	–	9,1	2,73	40,0	10,0	0,21	3
10-20	19,0	13,1	2,18	55,1	9,0	0,50	13
20-30	7,6	23,9	2,23	66,3	11,6	0,95	8
30-40	42,9	36,2	2,15	55,1	8,5	1,48	7
40-50	43,3	45,4	2,09	65,2	10,6	1,00	3
50-	22,5	62,0	3,06	39,5	22,2	1,32	4

Sjundeå

0-5	11,3	2,4	1,01	86,0	–	0,33	18
5-10	2,4	7,6	1,75	75,6	8,5	0,57	19
10-20	5,8	14,3	2,26	64,6	12,7	0,54	25
20-30	15,3	24,1	2,77	47,1	15,0	0,73	16
30-40	28,2	36,1	3,44	46,6	22,3	1,02	14
40-50	28,2	42,2	2,81	51,1	20,0	0,82	3
50-	29,2	103,2	5,60	38,8	32,6	1,77	42

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

NYLAND

Askola

0-5	8,1	3,8	1,30	81,2	-	0,62	11
5-10	9,3	8,0	1,92	62,0	8,0	0,79	12
10-20	11,6	15,5	2,58	56,7	16,7	0,68	30
20-30	10,5	25,1	2,82	55,6	16,9	1,10	47
30-40	18,1	34,7	2,92	51,1	17,4	1,46	34
40-50	25,4	45,2	3,13	53,8	20,8	1,56	22
50-	29,0	70,7	4,18	42,6	29,3	1,68	40

Borgå

0-5	6,5	2,7	1,03	81,1	-	0,46	20
5-10	13,2	8,0	1,90	61,8	3,6	0,42	39
10-20	11,1	14,9	2,09	63,1	9,4	0,72	82
20-30	12,3	24,4	2,74	56,5	14,9	0,84	68
30-40	23,9	34,3	3,16	50,8	20,9	1,29	48
40-50	24,0	44,0	2,76	53,4	16,5	1,88	24
50-	43,8	89,4	3,39	50,1	19,2	2,37	77

EGENTLIGA FINLAND

Dragsfjärd

0-5	48,7	3,3	0,82	83,3	-	0,25	3
5-10	16,3	6,8	1,31	76,9	-	0,74	5
10-20	-	13,0	1,45	79,4	3,2	0,74	7
20-30	4,0	27,7	1,75	68,4	5,3	1,52	6
30-40	15,9	34,1	2,44	68,4	13,3	1,36	7
40-50	44,3	45,1	2,31	65,8	7,6	2,04	4
50-	19,3	68,5	3,60	41,3	20,3	1,74	9

Kimito

0-5	25,2	2,8	0,82	95,8	-	0,43	7
5-10	5,8	8,2	1,42	76,9	-	0,68	9
10-20	0,3	14,8	2,55	53,4	12,6	0,74	30
20-30	4,9	25,0	2,67	58,6	15,8	0,86	38
30-40	9,4	34,8	2,87	54,6	16,7	1,05	32
40-50	14,3	43,6	2,90	51,0	17,8	1,33	19
50-	13,4	86,6	3,69	47,2	23,4	1,73	43

Västansfjärd

0-5	-	3,8	2,53	33,3	-	0,17	2
5-10	-	7,8	1,80	61,5	-	0,57	3
10-20	-	13,6	2,03	65,0	10,0	0,64	3
20-30	0,5	23,8	2,11	64,5	8,9	0,78	7
30-40	8,9	35,5	2,12	70,1	11,9	0,75	4
40-50	-	45,0	2,08	64,6	10,8	1,04	3
50-	43,5	84,0	2,12	65,0	9,0	1,88	7

Melliä

0-5	7,0	4,4	1,76	70,0	-	0,42	4
5-10	-	6,8	2,60	50,0	11,5	0,36	10
10-20	16,3	14,5	3,90	31,0	23,0	0,40	30
20-30	5,2	25,4	3,73	39,3	27,3	0,81	22
30-40	12,2	33,6	4,98	32,1	35,8	0,82	12
40-50	5,5	45,4	5,10	38,8	33,7	1,04	11
50-	14,2	85,1	5,20	34,9	36,2	1,49	38

Kommun/ Storleks- klass ha	Arren- den %	Gårds- storlek ha	Skiftes- storlek ha	% av skiften		Av- stånd, km	Gård- ar, st.
				< 2 ha	> 5 ha		

Suomusjärvi

0-5	-	3,1	1,23	100,0	-	0,57	2
5-10	12,1	7,4	1,64	71,0	4,3	0,42	15
10-20	2,4	14,8	2,32	57,0	9,1	0,58	19
20-30	8,9	25,0	2,83	48,7	14,8	0,93	13
30-40	33,1	36,7	2,90	45,5	12,9	1,08	8
40-50	38,2	43,8	1,48	71,2	3,3	0,97	2
50-	33,7	73,3	3,04	50,4	18,3	1,85	15

Vemo

0-5	2,3	3,0	0,99	86,5	-	0,30	12
5-10	9,5	7,1	1,31	78,2	4,6	0,53	16
10-20	20,8	15,8	2,19	65,6	9,1	0,89	29
20-30	11,3	24,5	2,11	65,5	11,5	1,22	38
30-40	10,5	35,1	2,44	57,7	12,6	1,29	28
40-50	16,0	44,5	2,65	63,1	15,9	1,28	15
50-	29,8	71,6	2,61	58,7	14,5	1,95	31

ISSN 1236-5084
ISBN 951-48-0181-4